Эхэ найхан чөтагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД УНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1994 ИЮЛЬ 26
Зунай адаг сагаагшан хонин нарын 16
ВТОРНИК
Гарагай 3
№ 141 (18983)
Газетын сэн вахилай 10 түх.
Хэлсээтэ сэн.

Адууна малда—элбэг тэжээл

«БАЙДАЛНАЙ УГАА ОРЁОХОН»

...н райондо ...дхэхэ хаа... ...конь. Тиниз... ...рр. Д. Дон... ...лэдхэхэ тех... ...гу байдаарнь ...гус районой ...н управле... ...инженер Ни... ...мирович Де... ...ондоён бай... ...тэнэн харюу ...оно.

...лэдхэхэ ха... ...ын эхилтэр ...хоног үлэбэ... ...шурхира... ...ургаса ху... ...гэлхэнь. Энэ ...н Тарбагатайн ...э бөлэдхэхэ, ...техникэ, ма... ...абарилагдаба ...өөр шухала ...ай үбэлжэл... ...ой саашаанхи ...сэхэ дулдыг.

...кникын бай... ...бал. район ...й бухы ко... ...ентнь бөлэн Республикын ...гу, али ма... ...лагдаг энэ ...бэл, хутага... ...ан дээрэнээ ...та сабшалан ...гүй үлэжэ ...татайн заха...

барилгын-техническэ предприятида заҳил хэжэ, бидэ зарим тэды арга хургаяа олобобди. Үбнэ суглуулжа абаад, тюк болгон багсалдаг түхеэрэлтын тэн хахадhаа олонхинь, тракторай тармуурнууд, тэжээл бөлэдхэдэг, хартаабха хуряадаг комбайнуудай тэн хахадынь заhабарилагдажа дүүргэгдэнхэй. Ондоо техникэ соohоо КСК-100 түхэлэй 22 комбайнай найманайнь мотоорнууд заhабарилагдаха болоно. Эдээндэ үшөө барабануудай дорохи хушалтануудхэрэгтэй. Энээнийе худалдажа абаха гэбэл, айхабтар ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байна. Хайшан гэхэбши, мүнгэгүйбди гээд, тэжээл бөлэдхэхэ бэшэ хадаа оролдохол ушартай болоноби. Жэшээ болгон хэлэбэл, «Беларусь» түхэлэй трактораай мотоор мүнөө 3 миллион түхэригтэ хүрэбэ. Нимэ тракторай мотоорынь үдэр бүхэндэ шахуу районой энэтэрэ ажахыда эбдэржэл байдаг ха юм.

Витамиитай ногооной гурил гаргадаг 11 агрегадай арбаниинь хүдэлгэгдэхөөр мүнөө бөлэн болгогдоо. Таряашадай ажахынуудай «Авангард» нэгэдэлэй нимэ агрегадые узел, детальнуудаарнь хулуужа hалгаа, дахинаа тэрэнийе бодхоохонь угаа хушэрхэн байна.

Ороohоной 114 комбайнай гэhэн тоотой, Таряашадай ажахынуудай «Авангард», «Россия», Ленинэй нэрэмжэтэ нэгэдэлнүүд, «Октябрь» колхоздо комбайнуудые заhабарилха хүдэлмэри мүнөөнэй байдалаар муу бэшээр өрхилэгдэнэ. Харин «Дружба», «Заря» колхозуудта, таряашадай ажахынуудай «Нива» нэгэдэлдэ байдалынь угаа орёохон. Эдэ ажахынуудта даб дээрэ хоёр-хоёр комбайн заhабарилагдажа, бөлэн болгогдоод, тусхай хашаа соо абаашагдажа табигданхай. Бэшэ комбайнуудаа хэзээ заhабарилхань мэдэгдэнэгүй? Тэдэнэртэ ремень, шатун, скорость оруулдаг түхеэрэлгэ гэхэ мэтэ детальнууд дуталдажа, ажалыень гэдэргэнь татана Уридшалан тоолohоной ёhоор нэгэ комбайн 200 гектарай ургаса хуряаха юм. Техническэ эрилтын ёhоор эцэнь зүбшөөхөөр даабари болоноо даа.

— Энэ жэлэй шэнэ ороohо арилгаха, хатааха түхеэрэлгэнүүд мүнөө үедэ хэр заhабарилагданаб?

— Ороohе сэбэрлэхэ, хатааха техникэ абаад харабал, ажахынуудта байhан КЗС түхэлэй 8 түхеэрэлгэ угаа харамтай гэхэ гү, али гайтай муу байдалда ороohой байна. Эдэ түхеэрэлгэнүүдтэ иланґаала гагналгын хүдэлмэри угаа ехэ хэрэгтэй. Тиигээдшье запас хэрэгсэлнүүд дуталдажа, маниие баhал зобооно ха юм. Манай хүдөө ажахын управлени эдэ дуталдаhан узел, детальнуудаа худалдажа абаха талаар элдэбын бодомжонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй. Улаан-Удын авиационно-үйлдбэриин нэгэдэлтэй запас хэрэгсэлнүүдые хэхьень уридшалан хэлсээ баталhан байнабди. Тэдэнэр билдэнэртэ зүбшөөлөө үгөө hэн. Иигэжэ ажахынуудта клапан, шатун болон бусад детальнуудые хээд, бартерна анда лдаагаар абаха болоноби. Тиихдээ тэрэнээ олоо захяагүйдэмнай, үсөөн партида зүбшөохэгүй байна. Хүдөө ажахын министерствэдэ үнгэргэгдэhэн суглаан дээрэ жэжэ-божо запас хэрэгсэлнүүдые захихын түла баазануудтай хэлсээ баталжа, тэдэниие бүтээн гаргадаг заводуудhаа сэхэ абаха түшаа хэлээ бөлэй. Тэрэнь хайшаа юм? Нэгэ вагон запас хэрэгсэлдэ аяар 150 миллион түхэриг хэрэгтэй бшуу.

— Заhабарилгада мүнөө хэды хүнүүд хабаадуулагдаб? Тиимэ мэдээн танда бии гү?

— Хүдөө ажахын машина, техникэ хадагалдаг талмайнууд дээрэ мүнөө үедэ хорёод гаран хүн оньhон техникэ заhабарилжа байна. Эдэнэр гол түлөб үбнэ бөлэдхэхэ техникэдэ бухы hаналаа зорюулна. Ороohоной болон хартаабха хуряадаг комбайнуудые заhабарилха саг үшөө бии.

Районой ажахынуудта техническэ талаар үзэхэ комиссиин ажалай ябаса тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэхэ дуратайб. М. Ербановай нэрэмжэтэ совхоз-колледж техникэеэ үзэлгэдэ ороидоошье табяагүй. Бэшэшье ажахынуудта нимэ ябадал үзэгдэнэ. Совхоз-колледжын хүдэлмэрилэгшэд иланґаала техникэеэ город соо ашагладаг шуу. Тарилгын дүүрэмсээр техникэ, машинаяа харуулха, үзүүлхэ ёhотой аад, иимэ, бүдүүлиг ааша гаргажа байhаниинь ехэл буруу ябадал гэжэ тоологдохо ёhотой. Техникэеэ саг соогоо районой комиссида үзүүлээгүй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд долоон hарын эгээл батын салшгаар ялада орохоёо байhаная бү мартыт гэжэ түгэсхэлдөө hануулха дуран хүрэнэ.

ГЭСЭРЭЙ ТУГЫЕ УГТАЛГА

Алтан ганжарта Галтайн дасанай энгэр талада. Харгаahата hүүринай сэнгэлигуужам талмай дээрэ үвгэрэгшэ гарагай 6-най үглөөгүүр ехэ hайндэрэй шэнжэ элсэр үзэгдэжэ байба.

Энэ үдэр Ага нютагhаа, Абай Гэсэр богдын алтан тугайнь заларха байhан ушарhаа Буряад Республикын олохон нютагуудhаа айлшад эндэ морилонхой, hэеы гэр, майхангуудаа табинхай, эндэхи байдалда онсо шэнжэ оруулна.

Удабашьегүй морин сагай дүхэжэ байха үелээр хэдэн арбаад хүнгэн машина зурылдан ерэжэ, Гэсэрэй нангин тугые Аюуша хадагтайгаар барижа, угталгын ёhолол эхилээд, hүр жабхаланта хүгжэм зэдэлбэ.

Агын автономито округой захиргаанай гулваа Г.-Д. Цэдашнев түрүүтэй холын аян зам дабажа ерэhэн хүнүүд баяр баясхаланай оршон байдалда Гэсэрэй нангин тугые республикымнай түлөөлэгшэдтэ барюулба.

Буряад Республикын Президент Л. Потапов тугай угтамжын баяр жабхаланта hайндэрэй нээгдэhые сонсохоод, энэ удха ехэтэй ёhолые сэнгүү хүхюунээр тэмдэгдэхьень сугларгшадые уряалба.

Hайндэр удха түгэс найр нааданай шэнжэдэ ороод, Гэсэр баатарай хатантаяа морилжо, алтан шэрээдэ hуулгын ёhололой болоходо, бүгэдын сэдьхэл баяраар халиба.

Буряад ороной үргэн дайдада түбхинэhэн арад бүхэндэ, айл аймагуудта Гэсэр баатарай үлзы ехэтэ үреэлээ хэлэхэдэ, хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлхэ ехэ найр эршэ хүсэндөө орожо, дуу хүгжэм зэдэлбэ, зүжэглэмэл наадан эхилбэ

М. БАТОИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Агын автономито округой захиргаанай гулваа Г.-Д. Цэдашиев; Буряад Республикын Президент Л. Потапов hайндэрые нээлгын ёhолол дээрэ; Гэсэр баатар үлзытэ үреэлээ үгэлнэ.

А. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

А. Жамбалон

МУХАР-ШЭБЭРЭЙХИДТЭ

Ага найман эсэгэнэрэй
Алтан тоонто—үлгы нютагhаа,
Анхарха аба, эжынэрэй
Ашата нангин гуламтаhаа
«Моридой» хурданаар ерэжэ
Мухар-Шэбэртэ тогтобобди,
Харгаahатадатнай хүрэжэ
Хани нүхэсэл олобобди.

Мэндэ амоор, хүндэтэ нүхэд,
Малгайгаа абан дохинобди!
Аха захатан—үбгэд, хүгшэд—
Анда зоноороо золгобобди.
Гэсэрэй тугые асаржа,
Гартатнай барюулха золтойбди.
Таанар бүгэдэнтэй сугларжа,
Таниласан найрлаха зүнтэйбди.
Аюша хадаг, Агымнай hүлдэ
Альган дээрээ тогтоожо абыт,
Ажалша, малша арад нинтэ
Амгалан байдал сахин ябыт!

1994 ОНОЙ ИЮЛИИН 22-ТО МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА ГЭСЭРЭЙ ТУГЫЕ УГТАЛГЫН ҮЕДЭ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ

Л. В. ПОТАПОВАЙ хэлэhэн үгэ

Амар сайн, хүндэтэ нүхэд!

Хүндэтэ харинар, айлшад!

Буряад ороной, мүн бүхы Түб Азийн түүхэ олон мянган жэлэй туршада хүргэжэ, соёлой бүхы баялигуудые хадагалан үлөөхэ хэрэгтэ нүлөөлhэн юм. Манай уг гарбалтан хүбн заяанайнгаа ямаршье байгаа hаань, мүнөө саг хүрэтэр олон тоото үльгэр домогуудые, дуунуудые тэрэ зандань үлөөжэ, мүнөөнэй үетэндэ хүргэhэн байна бшуу. Арадай аман үгын булаг шэнги бурьялан байдаг зохёолой эгээн дээдэ шатада Гэсэр тухай үльгэр туужа оролсоно.

Гэсэр тухай арадай үльгэр домог мүнөө болотор арад зоной дунда хүндэлэгдэхэhөө, ондо ондоо соёлой талаар нинтэ нэгэн байлгын hүлдэ тэмдэг болохоhоо гадна мүнөөлэй хүшэр хүндэ сагта арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэ ябадалда туhа хүргэжэ байнхай.

Эб найрамдалай болон политическэ талаар эбгэй эетэй байлгаhаа шухала зорилго манай республика дотор мүнөө дээрээ үгы. Буряад Республикын Президентhээ, Правительствааhаа, парламентhаа ехэ юумэ дулдыдаха байна. Гэбэшье нэгэ үеhөө нүгөө үедэ дамжуулагдадаг баяр, hайхан үгтай заншалтай, олон үндэhэ яhатанhаа бүридэдэг республикын арад зон эбтэй эетэй байдалые лаб хангадаг гээшэ.

Буряадай «Абай Гэсэр» гэжэ түүхэтэ үльгэр домогой 1000 жэлэй ойе hайндэрлэлгэ, нютагуудхоорондын фольклорно фестивальнууд хадаа арадуудай хани барисаае бэхижүүлнэ, манай ерээдүйн үетэнэй, манай хүүгэдэй гэрэлтэ hайхан ерээдүйн аша туhада соёлой агууехэ баялигые үлөөхэ зорилго табина.

Хүндэтэ нүхэд, хүндэтэ айлшад!

Буряад Республикын хүтэлбэриин сүгhөө эндэ суглаhан бүхы хүнүүдые, мухар-шэбэрэйхидые, тэдэнэй айлшадые халуунаар амаршалнаб! Таанадта амжалта, зол жаргал хүсэнэб!

Таанадые hайндэрөөр амаршалнаб!

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН ТОГТООЛ

...Ь БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ БА МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ...И БАЙhАН ХЭБЛЭЛНҮҮДЫЕ ОЛОНИИ ТЭДЭ МЭДЭЭСЭЛ ТАРААДАГ ГҮРЭНЭЙ ХЭРЭГ. СЭЛНҮҮД БОЛГОН ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

...ликын Пре... ...оной июли... ...ан абаhан ...ы тараадаг ...ы «Буряад ...рэнэй заса... ...дай ажал ...лан бэшэхэ ...ы тогтоолтой ...уряад Рес... ...ентын, Ара... Правитель... ...улга тухай ...до мэдээ... ...мые нари... ...улха зорил... ...нитэдэ мэ... ...хэрэгсэл... ...ние үндань ...ушаануудые ...н болон Бу...

ряад Республикын Верховно Советэй урдань бататаг байhан тушаалта хүнүүдэй эрхэ түлөөлэгнүүдhээ бууhантай дашарамдуулан, **шигэжэ тогтооноб:**

1. Эрхэ түлөөлэгнүүдhээ бууhан Буряад Республикын Верховно Советэй ба Министрнүүдэй Советэй мэдэлэй байhан хэблэлнүүдые —«Бурятия» болон «Буряад үнэн» газетэнүүдые Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай тусхайта хэблэлнүүд болгон хубилгаха талаар нормативна документнүүдые байгша оной августын 1 хүрэтэр Буряад Республикын Арадай Хуралай Эмхидхэлэй комитедтэй хамта бэлдэхьень Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албанда даалгаха.

2. Нормативна шэнэ документнүүдые баталан абатар болон эдэ хэблэлнүүдые шэнэөр бүридхэлдэ абаха тухай асуудалые шиидхэтэр уялганууде дүүргэлгэ эдээндэ даалгаха гэбэл:

«Буряад үнэн» газетын редакторай — Цырендоржиев Цыдып Балдановичта,

«Бурятия» газетын редакторай — Санжиев Дугар Гармаевичта. «Бурятия» газетын редакторай тушаалhаа Бадмаев Валерий Базаровичые сүлөөлхэ.

3. В. Б. Бадмаевта социальна лаб хангалгын асуудалнуудай талаар «Гүрэнэй албан тухай Буряад Республикын Хуулиин 31-дэхи статьягай 3-дахи пунктын дүримэй эрилтэнүүдые дэлгэрүүлхэ.

4. Тус Тогтоол гар табиhанай hүүлээр хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Президент Л. В. ПОТАПОВ.

Улаан-Удэ,
1994 оной июлиин 23.

...РЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТЫН БОЛОН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХЭБЛЭЛЭЙ ТҮБЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

...етын хуу... ...үедэ Прези... ...ябулганууд ... Энэнь рес... ...олгойлогшын ...бууланууд... ...эн шэглэлэ... ...а. мүн рес... ...й Хуралда ...гоор хандаhуулгагшадай ...хүртэhэн ...уудай хоо... ...лдөөе хүр... ...зорилготой ... дурдая. ...тэ байша ...-дэ Арадай ...уулта хан... ... бэшэхэ hэн: ...тор боложо ...үүдые үнэн ...харуулдаг ...бэшье хоёр ...олиин 21-дэ ...й hунгамал... ...hон шэнжэ...

тэй материал толилбо. Арадай Хуралай түрүүшын сессидэ хабаадагшад «Бурятия» газетэ тухай асуудал Арадай Хуралай улаадахи заседани дээрэ хаража үзэхын түлөө дуугаа үгөөгүй бшуу. Гэхэ зуура «Мэргэжэлтэ парламент тээшэ түрүүшын алхам бидэ хэзээдиг» гэhэн материал соогоо нимэ шиидхэбэри абтаа юм ха гэжэ батадхагдаhан байна бшуу.

«Бурятия» газетэ бүгэдэнэй түлөө зэмэтэй үлэхэ гү? гэhэн гаршагтай статья соогоо бодото баримтануудые ондоо болгожо бэшэhэн байна.

Тус газетын табалахи хуулаhанда толилогдоhон материал Буряад Республикын Конституциие огто мэдэхэгүй байhанаа харуулба. Буряад Республикын Президентын зарлигуудболон тогтоолнуудые зогсоохо ба хорихо эрхэ Арадай Хуралда үгы гэжэ газетэ бэшэнэ.

Россин Федерациин «Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд тухай» Хуулиин 43-дахи статьятай зохилдуулан, Президентын, Буряад Республикын Правительствын хэблэлэй түб бүрүүшаалга толилхые «Бурятия» газетын редакторта хандаhан байгаа. Алдуу эндүүтэй материал толилогдоо гээд мэдэржэ байбашье, заhабари үгтөөгүй.

Эдэ материалнуудай авторнууд дээрэ дурдагдаhан Хуулиин 49-дэхи статья хазагайруулhан байна. Юуб гэхэдэ, тус статьягай ёhоор «үгтэhэн мэдээсэлнүүдэй үнэн зүб байhые журналист шалгаха уялгатай» ха юм.

Тиигэжэ «Бурятия» газетэ уншагшалайнгаа дунда худал хуурмаг мэдээсэл тараагаа.

Үнэн зүб мэдээсэл сүлөөтэйгөөр абаха эрхэтэдэй хуулита эрхые хизаарлажа байhан ушарнуудые анхаралдаа абангүй орхихо аргагүй байhан дээрэhээ олондо мэдээсэл тарааха хэрэгтэ үлүү гараха ябадалые саашадаашье бүрүүшааха гэжэ Буряад Республикын Президентын болон правительствын хэблэлэй түб мэдүүлнэ.

Hунгагшадай этигэл найдабарида хүртэhэн республикын засагай шэнэ байгууламжануудба зургаануудые республикын Президентын, Арадай Хуралай, правительствын, сүүдүүдэй ажал ябуулга тухай зондо үнэн зүб мэдээсэл саг дарыдань тараха хэрэгые нарижуулха талаар түрүүшын алхамуудые хэжэ байнхай.

З. АНГАРХАЕВА,
«Знамя труда» газетын редакцийн хүдэлмэрилэгшэ.
Захаамминай аймаг.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ:

2-дохи нюурта. hарадаа нэгэ удаа гаража байдаг бэшэгүүдэй тусхай хуудаhан «Уншагшад зүбшэнэ, дурадхана, шүүмжэлнэ» гэhэн нинтэ гаршаг доро үгэбэ.

3-дахи нюурта. Уран бүтээл—арадай баялиг. Д.-Р. Цыренжапов: «Угайнгаа түүхэ мүнхэлэгшэ». Цырен-Ханда Хубитуевагай үхибүүдтэ зорюулhан шүлэгүүдэй суглуулбари. ИТАР—ТАСС — түби дэлхэй мүнөөдэр. Д. Ошоров: «Хэн болохобши?».

4-дэхи нюурта. Агуу Илалтын 50 жэлэй ойдо. В Баторов. «Баатарлиг ажалайнь габьяануудмартагдахагүйл». Б. Бирбаев: «Нэрэ солыень мүнхэлбэ». Спорт. Б. Цыремпилов: «hайн бөлэдхэлтэй байба».

(Телефоноор абтаба). Энэ жэлэй үбнэ бөлэдхэхэ кампанийда тарлашадай ажахынуудай Хамнийн эблэлэй гэшүүд финансова байдалай хэды хүшэр, хүндэ байгаашье hаань, техникэ, машинаяа яhала саг соонь заhабарилжа, харюусалгатай хаhадаа түгас бөлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ. Запас хэрэгсэлнүүд дуталдажа, бага бэшэ бэрхэшээлнүүдые асараа. Эдэнэр байгша оной тэжээл бөлэдхэлгэ соо тоhо түлишын материалаар багаар хангагдаhан байна.

ТАРЯАШАНАЙ АЖАХЫНУУД—ҮБhЭНДЭ

Тус эблэлэй таряашад мүнөө жэлдэ 2033 гектар нуга сабшалангай ногоо сабшажа, хуряаха түсэбтэй юм. Энэ бүхы талмайниинь таряашадай 29 ажахыда хубаарилагдан үгтэнхэй. Ушар тиимэhээ ажахы бүхэн үбнэ хуряаха нэгэ-нэгэ звено эмхидхэн байгуулба. Иигэжэ үбнэшэдэй 29 звено хүдэлхэ байна гээшэ. Эдэ звенонуудта бүхыдөө 27 трактор, 174 морин, тракторай 20 косилка, звено бүхэндэ морин 1—2 тармуур, 250 хүн хабаадуулагдахаар хараалагдана. Энэ жэлдэ тэдэнэрэй хүсөөр 20330 центнер үбнэн hурилэгдэжэ абтаха болоно.

Июлиин тэнгээр эблэлэй дурбэн ажахын звенонууд үбнэндөө оробо. Тусхайлбал, Л. Д. Найжатовай даадаг таряашанай ажахын звено Мэхээртын, Н. Д. Дашеевагай хүтэлбэрилдэг звеногойхид Очирхын, Л. Д. Дондоковой толгойлдог звеногой гэшүүд Уhатын, Е. Р. Норбоевагай звеногой коллектив Талатын нуга сабшалангай ногоо сабшажа эхилэнхэй.

СПОРТ

НААДАНАЙ ГАЛНУУД ЯЛАРБА

...үсэл эрмэл... ...нааданууд ...анкт-Петер... ...адион дээ... ...н байдалда ...н 78 оро... ...атлет айл... ...ой хойто ...Түбэй ста... ...янга гаран ...анфаранууд ...hайхан дуу... ...зүжэглэ... ...дэ эхилбэ. ...тэжэлэй бо... ...дэмэй hүр... ...00 гаран ба... ...л нааданда ... комитедэй

түрүүлэгшэ, Санкт-Петербург хотын мэр Анатолий Александрович Собчак түрүүлэн үгэ абахадаа, спортсменүүдые, сугларагшадые халуунаар амаршалаад, хүбүүд, басагадта ехэ амжалта түйлахыень хүсэбэ. Тиихдээ амгалан тайбанай оршондо спортын харгынуудта, секторнуудтэ, талмайнуудта, ордонуудсоо үрэн сэхэрэр тулалдажа, тэмсэжэ, амжалта, ялалта түйлахымень үреэгээ.

Урда тээхи нимэ ехэ наада үнгэргэhэн США-гай түлөөлэгшэ Тет Тернер үгэ хэлэхэдээ эдэ нааданууд спортын түүхэдэ, арадуудай хани барисаанай түүхэдэ оксо hуури эзэлхэ байна гэжэ тэмдэглээ.

Нааданууда эхилхын урда тээ Россин Президент Б. Н. Ельцинэй Зарлигаар Арадуудай Хани Барисаанай орденоор шагнагдаhан Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй президент Хуан Антонио Самаранч үгэ хэлэхэдээ, энэ ехэ мурысөөнэй Олимпиин хүдэлөөнэй зуун жэлэй ойн жэлдэ үнгэргэгдэжэ байhаниинь онсо удха шанартай байна гэжэ зааба. Тиин 1996 ондо США-гай Атланҭ хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиин нааданууда хабаадахыень дэлхэйн олон орнуудай спортсменүүдые урриhан байна.

Россин Национальна олимпийскэ комитедэй президент В. Н. Смирнов ендэртэ гарахадаа, эндэ сугларагшадта амжалта хүсөө.

Удаань Россин Президент Б. Н. Ельцин үгэ хэлэжэ, hайн hайхан хүсэл эрмэлэлэй гурбадахи нааданууд нээгдэбэ гэжэ соносхоо.

Россин Федерациин Гимн эзэдэлнэ. Тиигэжэ ехэ нааданай галнууд ялаhан байха юм.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ Россин хүндэ атледүүд. Хитадай тамарагша басагад амжалтануудые түйлаhан, дэлхэйн рекорднуудые тогтоohон байгаа.

Уншагты, танилсагты:

2-дохи нюурта. hарадаа нэгэ удаа гаража байдаг бэшэгүүдэй тусхай хуудаhан «Уншагшад зүбшэнэ, дурадхана, шүүмжэлнэ» гэhэн нинтэ гаршаг доро үгэбэ.

3-дахи нюурта. Уран бүтээл—арадай баялиг. Д.-Р. Цыренжапов: «Угайнгаа түүхэ мүнхэлэгшэ». Цырен-Ханда Хубитуевагай үхибүүдтэ зорюулhан шүлэгүүдэй суглуулбари. ИТАР—ТАСС — түби дэлхэй мүнөөдэр. Д. Ошоров: «Хэн болохобши?».

4-дэхи нюурта. Агуу Илалтын 50 жэлэй ойдо. В Баторов. «Баатарлиг ажалайнь габьяануудмартагдахагүйл». Б. Бирбаев: «Нэрэ солыень мүнхэлбэ». Спорт. Б. Цыремпилов: «hайн бөлэдхэлтэй байба».

Үншагшад зүбшэнэ, дурадхана, шүүмжэлнэ

Барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд Байгал-Амараи түмэр харгын объектнүүдые, банрын гэрнүүдые, социально-соёлой баншангуудые барижа, олоной дунда яhала мэдээжэ болоhон байха. Эдэнэр 'БАМ-ай Буряадай участогай 700 километр түмэр харгын рельс табиhан, Северобайкальск станции объектнүүдые бодхоолсохо, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой баншангуудые хабсаргалсаха талаар олон миллион түхэриг ашаглаhан байха юм.

Мастер Елена Рязан объектнүүдые бодхоолсо битаяа оруулалсаhан юм. вагай хүтэлбэрилдэг уч ришэд мүнөө Северобайка мышленна предприятину уhа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ ээлжээниие барилсажа б

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барг 581-дэхи поездын масте цеза.

Ф. ПИЛЮГИН.

Бабудугдан Шагдарович Самбуев болон Дулма Содномовна Цыреновагай бүлэдэ түрүүшынь үри басаган байhан юм. Тэрээндэ Лойжидма гэжэ нэрэ үгтэhэн байгаа. Зүгөөр эсэгэ хүн гээшэ хүбүүе хүлеэдэг гээшэ ааб даа. Бабудугдан удааншье хүлеэгээгүй. Тингэжэ 1946 ондо Эрдэни гэжэ хүбүүн түрөө бэлэй.

Байн Самбуевтанай бүлэдэ үхибүүд хойно хойноhоо гэхээр hубарин гараhан юм. Үри хүүгэдээр үнэр баян болохо хэшэг буянтай бүлэдэ 16 үринэй—найман басагад, мүн тэды хүбүүд түрэhэн байна.

Дайнай hүүлэй хүшэр бэрхэшээлтэ жэлнүүд байгаа. Яруунын аймагай түб бууса Нарhатада врачнаршье үсөөн hэн. Эм домшье олдожо үгэхэгүй. Тингэбэ яабашье Бабудугдантан үхибүүдээ гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ хүргэhэн юм. Зүгөөр Бабудугдан Шагдарович үхибүүдэйнгээ булта хүл дээрээ гаража, хүнэй зэргэдэ ябахыень хаража ажаhуухи хуби заяагүй байшоо. Тэрэ хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ, 44-тэйдөө 1965 ондо наhа бараhан юм.

Гансаараа үлэhэн Дулма Содномовна бүхы үхибүүдэ хүнэй зэргэдэ хүргөө. Зариманиинь элдэб мэргэжэлтэй боложо, ондоо нютагуудта ажаhууна, ажаллана, нүгөөдүүлынь түрэл Догнодоо хүдэлжэ байhаар.

Нютагайхидынь Бабудугдан Шагдаровичай ямар ажалша бэрхэ хүн байhан тухайнь дурдан хөөрэлдэжэ байhаар юм. Бэрхэ адуушан байhан, эмнигэй амые тэрээндэ адли мэдүүлдэг хүн Догнодо үгы гээшэ hэн ха. Тэрэ ямаршье эмнигые тэргэдэ гү, али шаргада, мүн эмээлдэ hургадаг hэн. Морин косилкада эмнигүүдые оруулаад, үбhэ саблажа туршал даа. Гадна Самбуев колхозой бүхы шахуу ажалда хабаадалсаhан байха.

Самбуевтанай үнэр баян бүлэдэ Эрдэни ахаяа дүүнэрынь «ехэ ахай» гээд буряад гуримаар нэрлэдэг. Тингэжэ Эрдэни Самбуевич мүнөө нютаг соогоо «ехэ ахай» гэжэ нэршэнхэй.

Олон үхибүүтэй бүлэдэ ажалша бэрхэ үхибүүд өөдэлдэг заншалтай юм. Иимэ бүлэдэ аха хүнөө ехээр хүндэлдэг. Тингээдшье бүлын ехэ үхибүүн гээшэ дүүнэрээ hургуулида hургажа, хүл дээрэнь гаргаад, ажабайдалай саашанхи замдань удэшэhэн байна.

Эрдэни Самбуевич ажал хэрэгтээ хэды дарагдаhаншье hаа, сүлөө саг оложо, механизаторай мэргэжэлтэй болоо hэн. Жамбалдоржо Жалсановай «Рассвет» колхозой инженерээр, hүүлдэнь түрүүлэгшээр хүдэлжэ байха үедэ МТМ-гэй дэргэдэ механизаторнуудай hуралсал эмхидхэгдэhэн юм. Тэндэ Бабудугданов hуралсажа, механизаторай мэргэжэл олоhон гэхэ.

— Дүрбэн хүбүүд үбэлдөө Нарhата морёор ошогшо hэмди. Механизатор болохо хүсэлтэй байhан тула яhала оролдожо hурадаг байгаабди. Тэдэ дүрбэнэй нэгэн Цыбен Базаров «Улаан Туяа» колхоздоо механизатораар хүдэлнэ. Тэрэ үнгэрhэн үе саг мартагдадаггүй даа,—гэжэ Эрдэни Самбуевич эшеэбхилнэ.

Гэбэшье тэрэ механизатораар удаан хүдэлөөгүй юм. Юуб гэхэдэ, колхозой адуун hүрэгтэ бэрхэ адуушан хэрэгтэй болоhон байгаа бшуу. Энэ ушарта ажахын ноёд Бабудугданай хүбүүн Эрдэнине гэнтэ hанажархиhан гээшэ. Тингэжэ адуун hүрэг дүршэлтэй, найдамтай хүнэй гарта ороhон байдаг.

Адуушад Түрхэлэй үргэн нэмжээ талада үбэлжэхэ, Үдын эхиндэхи Хара-Уhанда зуhаха. Адуун гээшэ нэгэ газартаа удаан тогтодоггүй заншалтай юм. Халтад лэ гэбэл, хараahаа алдажа болодаг болоhон гээшэ. Эрдэни эхэтээ хамта дүүнэрээ hургуулида hургажа, хүл дээрэнь гаргаад, ажабайдалай саашанхи замдань удэшэhэн байна.

Эрдэни Самбуевич ажал хэрэгтээ хэды дарагдаhаншье hаа, сүлөө саг оложо, механизаторай мэргэжэлтэй болоо hэн. Жамбалдоржо Жалсановай «Рассвет» колхозой инженерээр, hүүлдэнь түрүүлэгшээр хүдэлжэ байха үедэ МТМ-гэй дэргэдэ механизаторнуудай hуралсал эмхидхэгдэhэн юм. Тэндэ Бабудугданов hуралсажа, механизаторай мэргэжэл олоhон гэхэ.

— Дүрбэн хүбүүд үбэлдөө Нарhата морёор ошогшо hэмди. Механизатор болохо хүсэлтэй байhан тула яhала оролдожо hурадаг байгаабди. Тэдэ дүрбэнэй нэгэн Цыбен Базаров «Улаан Туяа» колхоздоо механизатораар хүдэлнэ. Тэрэ үнгэрhэн үе саг мартагдадаггүй даа,—гэжэ Эрдэни Самбуевич эшеэбхилнэ.

Гэбэшье тэрэ механизатораар удаан хүдэлөөгүй юм. Юуб гэхэдэ, колхозой адуун hүрэгтэ бэрхэ адуушан хэрэгтэй болоhон байгаа бшуу. Энэ ушарта ажахын ноёд Бабудугданай хүбүүн Эрдэнине гэнтэ hанажархиhан гээшэ. Тингэжэ адуун hүрэг дүршэлтэй, найдамтай хүнэй гарта ороhон байдаг.

Адуушад Түрхэлэй үргэн нэмжээ талада үбэлжэхэ, Үдын эхиндэхи Хара-Уhанда зуhаха. Адуун гээшэ нэгэ газартаа удаан тогтодоггүй заншалтай юм. Халтад лэ гэбэл, хараahаа алдажа болохош. Эртэ хабар унагадые абажа түлжүүлхэ хэрэгтэй болохо, гүүнүүдэй унагалха байра гэжэ байха бэшэ даа. Тиимэhээ хэрэ гүүд унагалха. Энэ ушарта адуун hүрэгhөө холодожо болохогүй. Юрэдөө, Бабудугдановай адуушадай бригада жэшээтэ hайнаар хүдэлдэг байгаа даа.

Хүн гээшэ хаанашье, ямаршье газарта аюулда орожо болодог юм. Иимэ аюулай нэгэндэ Эрдэни Самбуевич ороhон байна. Бэеынгээ эрид муудахада, тэрэ адуун hүрэгөө орхихо баатай болоо hэн. Бабудугданов ямар аюулда ороhон байгааб гэжэ уншагшад hонирхожо болохо. Эсэжэ зүдэрhэн адуушан түүдэгэй хажууда бүхөөр нойрсожо, тон ехээр бэеэ шатаhан байна. Врачнаршье, нютагайхидыньшье тэрэние хүл дээрээ гараха гэжэ найдаагүй бэлэй. Гэбэшье хүдэржэhэн, анханhаа хойшо элүүр энхэ ябаhан бэе арhа мяханай хүндэ үбшые диилэжэ шадаhан байгаа. Энээнэйнгээ hүүлээр Бабудугданов хонин ажалда хүдэлөө hэн. Hүүлдэнь эбэртэ бодо малай гүүртэ даажа абаhан гэе.

Мал ажалда моригүйгөөр хүдэлхэ аргагүй гэжэ мэдээжэ. Тэрэ хамаг моридойнгоо тоног зэмсэг өөрөө хүу бэлдэдэг заншалтай. Зунай hайндэрэй дүтэлхэдэ, хатарша, гүйгөөшэ моридые hорихо хэрэгтэй болохо. Эсэгэтэеэ хамта моридые hургажа дүршэhэн хүбүүн мүнөөшье болотороо ажахынгаа гүйгөөшэ, хатарша моридые hориhоор юм. Тэрэнэй hургаhан морид Сурхарбаанууд дээрэ шангай hууринуудые заатагүй эзэлhэн лэ байдаг.

— Иимэ ажалша бэрхэ, сэхэ сэбэр, hайн зантай хүнтэй хүдэлхэдэ, ехэ зохид байдаг даа,—гэжэ тэрээнтэй хүдэлhэн хүнүүд хэлэдэг зантай.

Түрэл колхоздоо, мүн өөртөөшье олзо олохо тухай бодомжолон, Эрдэни Самбуевич хүдэлнэ. Мүнөө тэрэ дүрбэдэхи жэлээ Хара- Уhанда малтаяа зуhажа байна. Үдын эхинэй хойно оршодог Хара-Уhан гэжэ ой тайга соо оршодог газарта урда сагта буряадууд үбэлжэдэг байгаа. Мүнөөшье тэдэнэй буусануудан hууринууд бии юм.

Баярта гэжэ үндэр хадын бооринhоо булаг бурьялан урдаад. Дэмшэгтэ голдо шудхан ородог. Ногоониинь хяаг хабшанхай тула ехэ шэмэтэй ааб даа. Тэндэ hайн бэлшээринүүдhээ гадна, ехэ үбhэ үгэдэг сабшалангууд бии юм. Эрдэни Самбуевич зун бүри үбhэ сабшадаг. Колхоз тэрээндэ хоёр мөортэ, нэгэ гэнжэтэ трактор үгэдэг. Гадна морин косилка, тармуурнуудтай. Бабудугдановай үбhэшэдэй звено жэл бүри колхоздо 5000 центнерhээ дээшэ үбhэ тушаадаг юм.

— Хара-Уhанда колхозой үбhэшэд үнинэйшье гараагүй юм. Нэгэ хэды хүнүүд ерэжэ, добо газарнуудай ногоо үмсэдөө сабшаад, дүүрэдэг. Тиимэhээ анханай hайн сабшалангууд боролжо бургааhанда дарагдажа эхилэнхэй. Энэ ушарhаа роторно косилка хэрэгтэй болоhон байна. Колхоз боролжо бургааhанда hаатахагүй инмэ косилка үгэhэн юм. Баяр Гунгаров манай бригадада гурбан жэлдэ косилкаар үбhэ сабшаа. Техникээ hайнаар мэдэдэг, бэрхэ хүбүүн даа. Иигэжэ Баяр роторно косилкаар боролжо бургааhанhаа горитойхон хэмжээнэй сабшалангай талмай сэбэрлээ юм,—гэжэ Эрдэни Самбуевич хөорэнэ.

Мүнөө үедэ Эрдэни Самбуевич Бабудугданов Хара-Уhанай зуhаланда Бадма-Доржо хүбүүнтээ болон Анатолий Николаевич Фомичёвтой хамта 84 эмэ буруудые бэлшээн таргалуулжа байнхай. Бэлшээринүүдтэнь ногоон hайн. Дабhан асарганхай. Зуhалайгайнь гэр, hарабша хорёо зahабариланхай. Удангүй үбhэ сабшалгын хаhа эхилхэнь. Энэ ушарhаа үхэршэд сабшалангуудаа сэбэрлэнэ, үбhэ сабшалгын техникэ, зэр зэмсэгээ зahабарилна, бэлдэнэ.

Эрдэни Самбуевич нүхэдтээ хамта тобир тарган малые намар туужа, үбэлжөөндөө ерэхэ гэжэ батаар найдамаар. Сабшалангууд дээрэ олохон лэ hүринүүд бодохол байха.

К. СУДАНОВ.

Асуугты—харюусахабди

ЗААТАГҮЙ ТОЛИЛХОБДИ

Амар сайн, «Буряад үнэнэй» хүдэлмэри ергшэд!

2—3 hарын саада тээ бэшэhэн бэшэгэйм «Алан-Гуагай гуламта» гэжэ хуудаhан дээрэ толилогдоходонь, намда таагүйшэг байгаа. Эшэдэhэмни хүрөө гэхэдэшье болохо. Юундэ? Юундэб гэхэдэ, юрын хүн байгаад лэ, газетын хуудаhан дээрэhээ олондо ухаа заагаад яахамнайб. Эхэ зургаан зүйл, хамаг амитанай түлөө маани, мэргэм уншаад лэ ябахаhаа hайн юун байхаб?

Зай, олон юумэ хэлээд яахамнайб. Мүнөө, шэнэ засаг hунгаhанай hүүлээр, байн-байн ажабайдалнай hайжаржа, hайн тээшээ хубилха бээ гэжэ зон хүлеэнэ. Арадай Хуралда hунгагдаhан депутадуудnай урагшаа hаатайгаар, зоной hуудал хүлисэл гуйнабди. Хэды тиигэбэшье, ехэ гүнзэгы удхатай, үри, хүүгэдэймнай саашанхи хуби заяан тухай hанаагаа зобоhон, бодомжолhон бэшэгтнай эхэ бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые дайраа, hанаандань хадуугдаа ёhотой гэжэ hанагдана.

Харин Джарун Хашорой субаргын домог, Бидия Дандароной намтар тухай газетэдээ заатагүй үшөө дахин хөөрэхэ байhанаа найдуулнабди.

Манай газетэ Джарун Хашорой субаргын домог, мүн гайхамшагта Бидия Дандарон тухай статья республикын бүхы hонинууд соohоо эгээн түрүүн толилоо hэн. Уншагшадайнгаа цигэжэ hонирхожо байhан ушарта гуйлгыень дүүргэхые оролдохобди. Манай газетын удаадахи hараануудай дугаарнуудые анхарал тайгаар хаража, уншажа байхые уряалнабди.

1912—1974 онуудта ажаhууhан энэ хүнэй хуби заяан олон зоной анхарал татана. «Соёл» гэжэ hониной 1992 оной 7-дохи дугаарта Б. Дандароной намтар тухай бэшээтэй юм гэжэ дуулааб. Манай худөөгэй библиотекэдэ «Соёл» hонин захигдадаггүй юм. Тиимэhээ энэ hонин олохоонь хоморой шухаг байна.

Хүндэтэ нүхэд! Бидия Дандароной хуби заяан тухай хөөрөөе газетынгээ нюурнуудта толилбол, үргэн олон ушагшадайнгаа сэдьхэлые бахархуулха hэнта.

Иигээд бэшэгээ түгэсхэхэмни. Үлүү, дутуу юумэ бэшээ hаамни, хүлисөөрэйт. Б. Дандароной хуби заяан тухай түрэл газетынгээ хуудаhанууд дээрэhээ уншахаб гэжэ найдан үлэгшэ

Ц. ЦЫБИКОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

РЕДАКЦИЙАА. Хүндэтэ нүхэр Цыбикова! Нэрэ обогоо бэшээгүйтнай ехэ халаглаамаар байна. Тиимэhээ бэшэгыетнай толилоод, гонорарыень хэнэй нэрэ, обог дээрэ эльгээхэеэ мэдэхэгүй hэн хадаа Джарун Хашорой субаргын барилгада дамжуулхабди.

Түрүүн эльгээhэн бэшэгэйтнай «Алан-Гуагай гуламта» гэжэ хуудаhанда танай зүбшөөлгүйгөөр гараhанай түлөө

ХЁЛГЫНХИДОЙ ХУБИТА

Гэнтын аюулаар Хэжэнгын дасанай хайлшахада, hүзэгтэн олоной хүсэл дэмжэжэ, шэнэ, үргэн, хоёр дабхар дасан бариха зорилготой жаса байгуулагдаhан юм. Энэ жасада гансашье Хэжэнгын аймагай зон бэшэ, мүн хүршэ оршодог Шэтын областиин Хёлгын районой hүзэгтэн хубитаяа оруулна.

Урдань, бүгэдэ буряадуудай хамта байха үедэ, Хёлго, Үнгөө уhанууд дээрэ hуурижаhан нютагууд Буряад-Монголой АССР-эй мэдэлдэ байhан, зониниь Хэжэнгын дасанда ерэжэ мүргэдэг юм hэн. Тэрэ сагай хуулиин, гүрэнэй эрхээр буряад арадай, газар, уhанайнь хэдэн хуби болгогдон амяарлагдажа, хоорондохи харилсааануудайнь түhэржэhэн, дасан дугануудайнь усадхагдаhан үеhөө хойшо олон жэлэй үнгэрөөшье hаа, үндэhэ нэгэтэнэй сэдьхэлэй холбооной огтолон таhараагүй байhаниинь дэмбэрэлтэй hайхан байна.

Хёлгын районой эүүн хажууда байhан hууринуудhаа 1 миллион гаран түхэриг мүнгэ зөөри Хэжэнгын дасанай барилгын жасада оруулагдаба.

Тусхайлан хэлэбэл, Үхэриг тосхонhоо—758000, Саратын 3 айл—30000, Харгуунhаа 199000 түхэриг гэхэшэлэн, Зүхэльтэ, Тэрэбхээн, Шэлэ hууринуудай зон арга шадалаараа үргэл хээ.

Шантай тосхонhоо акционернэ бүлгэмэй түрүүлэгшэ Ринчин Цырендоржиев 100 мянган түхэриг тэйгөөр 1 сар, Гэр-Шулуунhаа аха дүү Дашадондог, Дашадоржо Цырендамбаевууд 50 мянган түхэриг үргэбэ.

Хүндэ хүшэр хүдөөгэй зоной байдалаар энэ нэгэ hарынь салин гээд бодоходо, 50 мянган түхэриг бага бэшэ гээшэ ааб даа.

Хэжэнгын hүзэгтэнэй бүлгэмэй түрүүлэгшын орлогшо, ажалай ба дайнай ветеран Баздоржо Гутапович Балдановай дээрэ хэлэгдэгшэ нютагуудаар ябахадань, илангаяа «hарбайhандаа хүрэхэ, hанаhанаа бэелүүлхэ» шадалгүй болоhон үбгэд, хүргшэд, ажалдаа дарагдаhан хүдэлмэришэд баяртайгаар үгтадаг, даган дэмжэдэг байгаа.

Энэ ехэ буянта үйлэ бүтээхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулhан hүзэгтэндэ hайн hайханиие хүсөөд, энхэ амгалан ажаhуухыень үреэнэб.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
ажалай ба дайнай ветеран.

Хяагта хотын «Сударушка» ансамблиин гэшүүд аймагайнгаа тосхон, hууринуудаар таhалгаряагүй ябажа, концерт наада дэлгэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус ансамблиин артистка Дина Жамьянова.

Е. АЛЕКСАНДРОВАЙ фото.

ХАРУУҺАЛХА ЭЗЭН ХЭРЭГТЭЙ

Хабар эртээр Яруунын тосхон, hууринууд, уhа нуурнууд, ой тайга дээгүүр улаан «Ми-8» түхэлэй вертолёт нилэжэ эхилдэг. Ойн харуулай Забайкалиин авиабазын Нарhатын авиаотделениин вертолёт түймэр сарагшадые hуулгаад, нилдэнэ гээшэ.

Авиаотделениин радиооператорскада ой соохи байгал, хаана түймэр болоhон тухай мэдээсэлнүүд дамжуулагдадаг юм. Радиооператорнууд тэдэние дам саашань — Забайкалиин авиабазада, Москвада дуулгаха уялгатай. 40 жэл соо радиооператораар хүдэлhэн А. А. Подшивалова иигэжэ хөөрэнэ:

— Ойн түймэр сараха тухай хэлсээ бидэнтэй гансал гүрэнэй лесхоз баталаа. Ажахынууд хоорондын лесхоз, «Юбилейный» совхоз, таряашадай ажахынуудай «Улхасаа» нэгэдэл энэ жэл мүнгөөр дуталдаhан дээрэhээ бидэнтэй хэлсээ баталаагүй. Тиимэhээ бидэ тэдэнэй харьяата газар дээрэ болоhон түймэр унтараангүй, юрэ дуулгадагбди. Энэ хабарhаа эхилэн, имагтал эдэ ажахынуудай ой модон түймэрhөө ехээр хохидоо бшуу.

— «Ми-8» түхэлэй вертолёдой 1 час ниидэhэнэй түлөө түлбэринь 1 миллион 700 мянган түхэриггэ, «АН-2» самолёдой 700 мянган түхэриггэ юм. Иимэ гаргашануудые бидэ ганса өөhэдөө харюулха аргагүйбди. Энээн дээрэhээ дурсагдагша ажахынуудай ой модон түймэрhөө сарагдангүй, шатажа дууhана. Хабарай hарануудта манай авиаотделени 48 түймэр элирүүлжэ, hүжэрөөгүйдэнь унтараагаа. Май hарын хоёрдохи хахадта, нюниин бүгшэм халуун үдэрнүүдтэ ехэ тухашараабди. Дулаанай хаhын ерэхэдэ, зон ой модо руу тэгүүлжэ, түймэр гараха ушар олошороо, —гэжэ Нарhатын авиаотделениин начальник В. В. Обухов тодорхойлно.

Забайкалиин авиабазын бүридэлдэ 14 отделени тоологдодог. Эндэ 170 парашютист, 360 десантник хүдэлдэг. Нарhатада 17 парашютист, 25 десантник түймэр саралгын хэрэгтэ хабаадана. Тэдэнэр Яруунын лесхозые, мүн хүршэ Баунтын аймагай Романовска лесхозые хангаха юм.

«ГАЗ-53», «ЗИЛ-130» түхэлэй, мүн түймэр сараха машинанууд, «Ми-8» вертолёт эндэ бии. Гал унтараадаг «Серия-5» түхэлэй химикат тэдэнэр хэрэглэдэг. Мүн РЛО, ОРХ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Үдхэн ой тайга соо түймэрэй hүжэроо hаа, галые тойруулан, газарай хүрьhэ дэлбэлжэ, хамгаалгын зоно түхеэрдэг юм.

Түймэр сарагшад хадаа зоригтой зон ааб даа. Аймшагтайгаар бушхажа байhан гал дүлэн руу парашюдаар hүрэжэ буугаад, утаа уняар соо түймэртэй тэмцэхын тула хатуу зориг хэрэгтэй.

Гал түймэртэ дайрагдаhан ой модоной дахинаа hэргэтэрнь хэдэн арбаад жэл хэрэгтэй байдаг. Түймэр унтараахын тула ехэ мүнгэнэй таргашалагдаашье hаа, арадай баялиг болохо ой модон бүри ехэ сэнтэй гээшэ ааб даа.

Э. БУДАЕВ.

ХАЙРАН hҮМЭ ГАЛДУУЛАА

Өорынгөө түрэл Хяагта хотын түүхын барилгануудые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр аршалжа, хамгаалжа байдаг ажалшадые эндэ болоhон түймэр ехээр гайхуулба, голхорообо. Юуб гэхэдэ, хэр уrhаа хойшо хамгаалжа байдаг хоёр hүмэнь hүнинн туршада галай аюулда орожо, дууhан шатаа ха юм.

Россин түүхэтэ архитектурна памятнигуудай нэгэн болоhон Троицкын hүмэ галай аюулда орожо, үнэhэн тоброг болгогдошоо. Түймэрэй болоходо, сэрэгэй частинн, мүн аймагай түймэр сарагшадай командынь ерэхэдэ, тус hүмэ галай ехэ дүлэндэ абтанхай, дүтэлхынь аргагүйгөөр щатажа байба ха юм.

Аймагай түймэр сарагшад ерэhэнишье hаа, эдэнэрэй уhа дамжуулдаг соргонь тэhэ буужа, галай аюултай тэмцэхэ аргагүй болоод байгаа hэн. Сэрэгэй частьhаа ерэhэн түймэр сарагшад хахад үдэр болотор галай аюултай тэмцэбэшье, тус hүмые хабаржа шадаагүй. Мүнөө эндэнь үнэhэн тоброгhоо ондоо юуншье үлөөгүй.

Түүхынь ба соёлой памятнигуудые аршалан хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй Бурладай республиканска эмхиин соведэй хүдэлмэрилэгшэд Троицкын hүмые хамгаалха нангин уялгадаа хайша хэрэгээр хандаа гэжэ хэлэхэ байнаб Юуб гэхэдэ, энэ hүмэ хэдэн жэлэй урда тээ хүдэлхээ болюулагдаа hэн.

Тэрэ гэхэhээ уламжалаң, эзэгүй үлэhэн тус hүмын бүхы сонхонуудайнь шэл дууhан тэhэ сохигдонхой, зэнхын харагдажа байдаг hэн. Энээнhээ гадна hүмыч хашаа соо түлеэн буулгагдажа, склад болгогдоо юм. Энэ хабарhаа эхилжэ, аймагай соёлой таhагые даагша Л. С. Жамбалтаровагай зүбшөөлөөр энэ hүмэ соо армянууд магазин нээжэ, хонжоо наймаа хэжэ эхилhэн байгаа.

Троицкын hүмэ яагаад галай аюулда оробо гээшэб гээд hонирхоходо, hүмые зорюута галдаа гэhэн hураг суу гарана. Шулуугаар баригдаhан hүмын хоёрдохи дабхарhаа түймэр эхилhэн байна. Энэнь юуб гэхэдэ, хоёрдохи дабхарай таhалганууд хуша модоор баригдаhан хадаа, галай аюулда орожо, дууhан шатаба ха юм.

Ехэ түймэрэй болоhоор долоон хоногой үнгэроод байхада, XIX зуун жэлэй архитектурна памятник— хоёр дабхар хуушанай гэр галай аюулда ороhон байна. Гоё hайхан энэ байшан гэр hүүлэй үедэ хооhон байhан юм. Энэнь хэдэхэн часай туршада шатажа, hалаа ха юм.

Саашдаа иимэ толхорой болохогүйнь тула аймагайнгаа, хотынгоо захиргааануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ hэримжэтэй байха тухай hанамжа, дурадхалнуудаа зүб лэ оруулhан, хэлhэнишье байха юм. Энээнhээ гадна түймэр сараха нангин уялгатай командануудай түхеэрэлгэ хододоо бэлэн байлгаха, зahабарилха шухала гэжэ hанамжалагдаа, эрилтэ табигдаашье.

Аймагай, хотын хүтэлбэрилэгшэдhөө гална, түүхын ба соёлой памятнигуудые аршалан хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй аймагай эмхиин түрүүлэгшэ А. К. Налабардин эдэ бүгэдэдэ hанаалаа табижа, анхарал оролдолгоёо гаргажа ябаха хүн аад, hанаа амар ябадаг болоhониинь гайхалтай юм.

Холоhоо гоё hайханаар, анхарал татан харагдажа байдаг үндэр, томо, архитектурна барилгануудаа саг соонь зahабарилжа, сэбэрлэжэ байха уялгадаа эзэн ёhоор хандадаг болоёл гэжэ хэлэхэ байнаб.

Е. СУРМАЧ,
хүдөө бэшэгшэ.

Мастер Елена Рязанц
объектнүүдые оодхоолсож
битаяа оруулалсаһан юм.
вагай хүтэлбэрилдэг учас
ришэд мүнөө Северобайкал
мышленна предприятиууд
уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэн
эолжээние барилсажа ба

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барі
581-дэхи поездын мастер
деза.

Ф. ПИЛЮГИНА

...ран бүтээл—арадай баялиг

...УГАЙНГАА ТҮҮХЭ МҮНХЭЛЭГШЭ

...НҮҮДТЭ Агын
...кругой түб Ага
соёл-гэгээрэлэй
...ha һанагдаагүй
...антай ушар то-
...хоун бэ гэхэдэ,
...рай колледжын
...багшы, «Агын
...IX зуун жэл-
...матическа шэ-
...дэй выставкэ-
...бэ. Манай бу-
...дань яажа, юу
... эрмэлзэлтэй
...ушэб гэжэ сэ-
...р, уран гоёор,
...ойгоор мүнөө
...о харуулба

...гөө эхиндэ
...Доржо Гом-
...обшо тэдыгээр
...таанадтаа хэ-
...Доржо Гом-
...Ага нютагай
...а тоонтотой
...багахан на-
...р, уран зураг
...уратай байгаа.
...туули дүүргэ-
...а Ленинград
...ырагдай
...Агынгаа баг-
...ницида зура-
...жаллажа эхил-
...ихэнэй болошо-
...үдэжэ ябаһан
...агшанарта зу-
...ээхэ тухай хэ-
...хэлэдэгыень
...мүнөошье һа-
...ёнотой.
...хажуугаар сү-
...жо, отол зу-
...бүтээлүүдые
...онь һубарюул-
...байна. Үнгэ-
...Шэтэ хотодо
...евой зурагуу-
...боложо, тэндэ
...зурагуудтань
...үгэһэн бай-

...Согто-Хангилда
...евой бүтээһэн
...бии юм. Нюр-
...рануудые сүг-
...аан аргагүй
...картина соёлой
...ин. Мүн тэрэ-
...ймнай түүхын
...эдэжэ багша
Базароной
..., «Түрүүшын
...екторнистнууд»,
...ага» гэһэн кар-
...матай байдаг.
...бөөв уран зу-
...гажэ энэ дал-
...н хүн байна.
...ө олохон зу-
...нютагаймнай
...тарашаһан,
...нэгэ газар-
...олонитэ зон-
...аа, ехэл уда-
...ха һэн гэжэ
...на.
...лэ таалдадай
...жо Гомбоевой
...үүдтэй танил-
...ДАРХА.
...зура таа ур-
...дархашуулые
...ай урда эсэгэ
...лархашуулы
...алта мүнгөөр
...ные гоёолто-
...ень хэжэ ша-
...хайлуулха гар
...аа. Мүн тэ-
...энэй дархал-
...бүрвад эмээл,
...н хутага, мүн-
...ан гаанан эхэ-
...нгэн зүүдхэ-
...домжолоо-
...й, үлгөөтэй
...үн эдэ олон

...ө болохобши?
...ӨГЭН ҺУРГУУЛИИН ХЭШЭЭЛЬЭЭ)

...классай һураг-
...лаһэйнгээ хэ-
...хаа—жаргал»
...шаал, удхаар-
...Багшань клас-
...даа, үхибүүд,
...хүнүүд болохо
...үн бултаһаа
..., тоб байса
...ционер боло-
...оундэ милицы-
...ханаабши?
...ерһээ хүнүүд
...Ья хүнүүдые
...аһб!
...зой директор
...Баатар.
...хангилар асуу-
...
...ноёи болохо
...ашинада һуу-
...н хүнүүдые ха-
...ёзд яажада,
...ан ха юм.
...шад врач, баг-
...олоонон боло-
...нүүлбэ,
...өө бултадаа
..., багшань:
...ай дундаһаа
...шиган гү, али
...о дуратай хүн
...лаа, ...—гэжэ гайхан-
...гансаараа һуу-
...ласаган нигэжэ
...хүндэтэ үхибүүд, хэлэг-
...тылши даа: энэ классай һу-
...рагшадай харюунууд тухай
...юун гэжэ һанаанат?

ҺАЙХАН ХҮЛНҮҮД

Нэгэтэ Дулмаадай тээбин
...үршэ айлдаа оробо. Эдэнэй
...ержена басаганай уһан нюдэн
...нүүхые хараад:

— Яаба гээшэбши, мухам-
...ни? Хэн шамайемни гемдхоо-
...гоо? — гэжэ тээбин һонир-
...хобо.

— Ай, тээбин, мүнөө хү-
...нүүд ямар муу һанаатай бо-
...лошоо гээшэб? Намайе пэтэн
...хара нюуртай гэлсэнэл,—гэ-
...жэ байгаат, улам ехээр үй-
...лажа оробо.

—Үү, юутээ хэлээбши, хү-
...нүүд юушье гэжэ хэлсэдэг
...болонхой. Нюуртаа хурга зу-
...раан шудра-мудра түрхезд
...ябана ха юмши. Нюурайшни
...хара боронь харагданагүйл,—
...гэбэ Дулмаадай тээбин.

— Мала майтагар хүл-
...нүүдтэй, хадамда гарахагүй
...гэлсэнэл,—гэжэ хэлээд. Эө-
...жена диван дээрээ хэбтэшэбэ.

Дулмаадай тээбин басаганай
...толгойень эльбээд, ингэжэ
...хэлэбэ:

— Шагна даа, мухамни:
...шинии хүлнүүд ёнотой бү-
...рвад эхэнэрэй хүлнүүд гээ-
...шэ. Шиниг хүлнүүдһээ үлүү
...һайхан хүлнүүдые наһан соо-
...гоошье хараагүйб. Хара һа-
...наатай эхэнэрнүүдэй хэлэһэн
...хорон үгэнүүдые шэхэнэйн-
...гээ мэнгээрһэндэшье хабшуу-
...лангүй ябыш даа.

Д. ОШОРОВ.

ҮХИБҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Хубитуева Цырен-Ханда Номогоновна 1943 ондо Хэжэнгын аймагаи Эдэрмэг һуринда түрөө һэн. Хэжэнгын дунда һургуулиин һүүлээр Бурядай багшанарай институтда орожо, тэрэнээ дүүргээд, нютагаингаа һургуулинуудта багшалһан юм. Мүнөө үедэ Хорин 1-дэхи дунда һургуулида буряад хэлэ ба литературын багшаар хүдэлнэ.

Республикын газетэнүүдтэ, журнал болон хамтын сборниинуудта шүлэгүүдынь олон удаа хэблэгдээ. Жэшэнь, «Залуудии», «Залуу наһанай охин», «Үргэн Хорин дуунууд». Гадһа «Улаалзан» гэжэ нэрэтэй өөрынь ном 1967 ондо гараа һэн.

Цырен-Ханда Хубитуева һүүлэй үедэ хүүгэдтэ зорюулһан шүлэгүүдые бэшэнэ.

Цырен-Ханда ХУБИТУЕВА

ОРОГТЫ МАНАИДА

— Түг-түг-түг
— Хэн тоншоноб?
— Би, шандагахан.
— Хэрбээ ши
Шандаган юм һаа,
Шэнэсэ үтөр харуулыш.
— Түг-түг-түг
— Хэн тоншоноо?
— Би, хандаган.
— Хэрбээ ши
Хандагай юм һаа,
[illegible] эоэрээ.
— Түг-түг-түг
— Хэн тоншоноо?
— Би, үнэгэн абгай.
— Хэрбээ ши
Үнэгэн юм һаа,
Үнэн сэхэеэ хэлыш.
— Түг-түг-түг
— Хэн тоншоноб?
— Би, малхим,
— Хэрбээ ши
Малхин юм һаа,
Үдэ жэгүүрээ дөбөлиш,
Үүдэнэй забһараар орыш.
Шамтан суггаа ойдэ
Нарын толо угтахаоди.
Нэрюухэн нэошээн дорош
Хүхюухэн дуугаа
дуулахаоди.

ТҮИМЭР САРАДАГ МАШИНА

Би түимэрэй машинао,
Би хурдан машинао.
Нэя түимэр сараао,
Нахы-палаг оолоо.
Гүшэо дахинаа, ааранао,
Үилсэ дүүрэн хуугайлнао.
Хаана, юун дүрэнэо?
Харгы намда гаргаглы!
Уна сасахал гээшэо,
Түимэр сарахал оанхао.
Хаана юун дүрэнэб?
Хэн намай дууданао?
Гүйсэд бэлэн оандагон,
Хүсэд тандаа мэдүүлнэо.
Нютагай хэмнүүдэ
Нютагай үхибүүд эблэржэ,
Нютагай заншал нэргээл.
Угай һургаал сахижа,
[illegible] дуу дуулнал.
Буряадай түүхэ баян даа,
Булаг мэтэ арюун юм.
Олон арадые холбоной
Оюун оэлигэн эхин юм.
Абай Гэсэр хубүүмнай
Арадай дунда мүнхэ юм.
Залуухан гэсэрнүүд
мүндэлжэ,
Зоной сэдьхэл баясуулнал.
[illegible]
Эрын шэди һунгажа,
Хабаяа хүсэд туршана,
Хатар наада харуулна.
Үльгэрэй орон гарбалтай,
Эелдэр нанган аварнтан
Эдирхэн дангина хатарна,
Эшэ тунагаар сасарна.
Сэсэгэн дэльбэлээ
мүндэлнэн
Сэзэрхэн дүүхэн дангина
Олоной дура булянна,
Одо залагаа батална.
Нютагай үхибүүд эблэржэ,
Нютагай түүхэ нэргээл.
Галдаа сусал нэмээжэ,
Гал гуламтаяа дэгжээл.
Хүгшэрһэн зонине
гомдоожо,
Хүндэлэн үгэ оу хэлэе.
Аоа, эжыгээ үргэжэ,
Ашата буяндань хүртэл.

ГОЛОЙ ЭРЭЬЕДЭ

Зэргэлээ голой эрьедэ
Заахан үхибүүд хүльбэрнэ.
Арюун долгиндо эльбүүлэн,
Ангаг зохидоор эльгэлнэ.
Норбын үетэн хубүүд
«Нохоншолоод» үгэнэ,
Нюрын хани басагад
«Нюрган» дээрээ уруудана.
Голой сээжэ эсхэнэ,
Гоёор долгы эохэнэ.
Шуран оэрхэр шунгана,
Дуран соогоо тамарна.

* * *

Эгээл жаахан хүүгэд
Зотэн гоёор наадана.
Эжэл нүхэдөө суглуулна,
Элпээр оаншан оодхооно.
Гэр барихань бэрхэтэй,
Гэшхүүр хэхэнь түоэгтэй.
Галан ехээр тухашарна,
Гоша ойронь туһална.
Бэлэн юумэн оандаатун,
Зотэй эетэй байхал даа».
Нангин нимэ уряатай
Нютагайм хүүгэд наадана.

* * *

Элһэн дээгүүр таранхай
Үмсын малнууд оэлпэнэ.
Эржэн эртүүр оодонхом
Эзэн болоод адуулна.
Хорео соогоо оронхон
Хонид гоёор хургана.
Түмэн ехээр эсэнхэй
Түрүүшын үдэр хэсүүхэн.
Зэргэлээ голой эрьедэ
Заахан үхибүүд жаргана.
...Хүндэ ашаанһаа эсэнхэй
Голой нюруу дуурана.

* * *

Эреэн шарахан эрбээхэй
Эроэгэнэн нинДэнэ
онгуурни.
Аалин газарта һууба
тэнэм
Алад нинДэнэ хонгуурш.
Аляа зантан эроэлэн
Аалихан даа зуг татыш.
Альган дээрэм халташье
Амняа даран һуухадыш.

ҮБЭЛЭЙ ЗУРАГ

Хадаһаа хүүгэд һолжорно,
Хаза соогоо жаргана.
Хасарнуудынь улаахан,
Харасануудынь дулаахан.
Жаахан шаргаяа шэрэнхэй
Маргал эндэ ерэнхэй.
Жалгын жабартай
урилдана,
Шаргапаа халин
урбалдана.

* * *

Санам, сапам,
Шэнэхэн санам,
Сахан дээгүүр
Шэнхинэн гүнгэн.
Санам, сапам,
Шэдитэ санам,
Шэнэхэн мүрөө
Үлөөн гүнгэш.

* * *

Бамбагархан сахан соо
Бамгаалмнан дуурана.
Наагагайхан эшээн соо
Бүхэ нойроор унтана.
Һалаа мүшэр дээгүүрээ
Һаглагар саһа хэдэрһэн
Хубшын шэмэг хасуурини
Хүхэрэн байхань
һайхан даа.
Модоной һалаа мүшэртэ
Мүнгэн сахан наадана.
Отгорогйон одо мүшэдтэл
Онно-анаб эмнинэ.
Һалхин гэнтэ шангадан,
Саһа бордоһоор шэдэлнэ.
Үнинэй хүлеэһэн үбэлгай
Зоргон соогоо аашална.
Сахан, сахан
Орыш ехээр.
Хүдөө талым
Хушыш түргөөр.
Үетэн нүхэдөө
Үтэр суглуулхам.
Санаар хадаһаа
Сэнгэн урилдахам.

ЕРЭЬЭЛ ДАА

Шэмэрүүн заяатай
Шэдитэ үбэл ерэоэл даа.
Саһа бордоһоор
Соихо шэдэлэн ерэбэл даа.
Сагаахан дэгэлээ
Хэдэрнээр мандаа ерэбэл
даа.
Сагай һайханние
Үреэл таоин ерэбэл даа.

* * *

Галзуу һалхин
Газааг уурнай эшхэрнэ.
Хара тооһон
Хорео соогуур мушхарна.
Дулаахан гэрһээ
Зуураахан сүүмхэтэй
гаранаб.
Хаоарай һалхинтай
Урилдан һургуулидаа
ошоноб.

КАТОК

Хурьбэ голой энгэртэ
Хүнды жалгын адагта
Хүүгэд олоор горооло,
Каток гоёор хорёолно.
Жаахан Жалма Жамбалтай
Жаахан хүнэгөө оаринхан
Хулһэ дуһалса уһэ зөөнэ,
Хүхюун знездэн эдэлнэ.
Найматай Найдан хубүүнэй
Нилэзд удаан хүлеэһэн
Нанал хүсэлынь оэелнэ,
Һахы һалаг хүдэлнэ.

ҮБЭЛДӨӨ

Үоэлэй тоопон жаоар
Үглөө бүри шангадажа,
Хасуурн модоной
хадхууртал
Хадхан нюурым шэрээнэ,
Шэгэбшэ дороо шэхэмни
Жэгтэй һонёор
даарашоол.
Гаһар дулаан бээлэй соо
Гарайм хургад бээрэшоол,
Эжынгээ гарһаа баринхан
Эрэлхэг янзаар гэшхэлнэб.
Сагаан манан жабартай
Баннан соогоо тэмсэнэо.

ЗУНАЙ ЗУРАГЛАЛ

«Боргооһо батаганаан
һинналдана,
Бүгшэм үдэшэ болохонь
ха.
Унай таби даа, басагамни
Үнеэнэйнгээ хорёо соо»,—
Хүгшэн эжы заабарилна,
Хүмэдхэеэ буулган үгэлнэ.
Унайн утаан дэлһэтэнэ,
Улам өөдөө гээгэтэнэ.
Улаагша үнеэн номгоржо,
Хибэдһээ хибэн таашаана.
Хүнэг нуулга бөлтаран,
Сагаан эдеэн дэлгэрнэ.

* * *

Унайн утаан
Урга татан мушхарна.
Удаан, удаан
Улам дээшэ хөөрэнэ.
Бнинаалданан боргооһод
Нэр-мэрхэн гэлдэнэ.
Иншэ тиишээ хүлгэжэ,
Хорохо газар бэдэрнэ.
Алим теэд оорооһод?
Ангаал ха утаанһаа
Аргал ехээр суглуулаад,
Уһан таондаг оолохомни.

БҮН ТУХАЙ ҮГЭ

Бүнөө зөөхэн,
Зоохэйнөө тоһон
Аотадаг гэжэ
Абаһаар мэдэдэг хүм.
Аоа, эжым
Сиилгуулан хэлэдэг юм.
«Һаабаар бү
Уухада наин,
Бэедэ шэнгэхэдээ,
Эм ха юм».
Нагаса эжым
Намда заабарилдаг.
Би тиимэһээ
Бишыханаа хоёшо
Шэнэхэн бү
Шэмэн, шэмэн уудагби.
Малаадай үнеэгээ
магтан дуу дууладагби.

* * *

Хөөрүүлээд уунаб
ханяахадаа,
Хүйтөөрш уунаа дурандаа.
Амтатайхан һүмбэйн
Аша туһань сэдэл даа.

* * *

Хүрэнгэ, тарагта дуратайб,
Хүшөөмэг, үрмэндэ
үшөөпье,
Удхэн зөөхэй амтатан,
Өөрын байбал бүршье.

* * *

Манай үнеэн Малаадай
Мэзэхэйхэн юм даа
тугалдаа.
Мөөрэ мөөрэһөөр срэдэг
юм,
Амтатай уурагаа
хүхүүлдэг юм.
Малаадай, манан
Малаадай
Мининтээр һү үгэдэг юм.
Мисгэнингээ гүнгэндэ
Мининтээр бишье үгэдэг
хүм.

* * *

Сагаан тоһо хилэзмэтэй
Садатараа эдихэдэ, үлтэй
юм.
Шара тоһо эдихэдэ,
Шадал ородог бэедэмни,
Манда тоно эдюулдөө
Малаадан Харгшан
хоертоводи.

* * *

Энхэрэн тугалдаа яарадаг
Эжэл болоһон үнеэтэйбди.
Уна уугаад Малаадай
Ууралтама һүмбэй
үгэдэггүй.
Байхан үбһэ эдидэг юм,
Хээгүүр бэлшээд
ерэдэг юм.

ҮБЬЭШЭН

Абатаяа һундалдаад.
Үбһэндэ ябалсанаб.
Сабшалан ошолдоод,
Сабшажа туршанаб.
хинр-хюур
хинр-хюур.
Хажуураа далайгаад
Хажуушань алданаб,
Набша сэсэгэй
Намааень таһалнаб.
хинр-хюур
хинр-хюур.
Абынгаа хойноһоо
Дахалдан сабшанаб.
Аяар хойнонь
Гээгдэн үлэшэнэб.
хинр-хюур
хинр-хюур
Хүлбэн дуһална
Хүсэм һуларна.
Өөрын мүр
Гаргажал палахао.
хинр-хюур

ГУЛАБХАА

Бүмоэр-оумоэр гэшхэлдэг
Бүмбэгэрхэн гулабхаа.
Бурханай шубуун гэгдэдэг
Эбэй һүлдэ гулабхаа.
Ягаа-улаан хүзүүнинь
Ягаа гоёор ялалзагшао;
Нэр-мэрхэн алхасань
Нэргэг шубуунай гэршэ лэ.
Үоэлэй хүнтэндэ
хүлдэдэггүй,
Үе мүсөөш даарадагүй
Хүйтэ тэсэмгэй, зоригтон
Хүйхэр шубуун гээшэл ха.
Ороопо тарианай үлэгдэл
Оонингой хоройгоор
бэдэрдэг,
Бэмбэр-бэмбэр гэшхэлдэг
Бүрхэн бардам гулабхаа.

БЭЬШЭЭН

Бэб-бэб бэбшээхэн
Бэршэгэнэнэ тэршээхэн.
Улаахан пулаадыем
Угзараад үзэнэ бэмээхэн.
Хээтэйн бэлэг пулаадтам
Хорхоитоно гээшэ гү?
Аляа занга-харуулан,
Али намтай наадана гү?

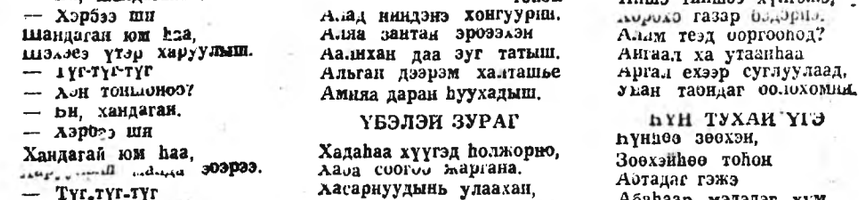

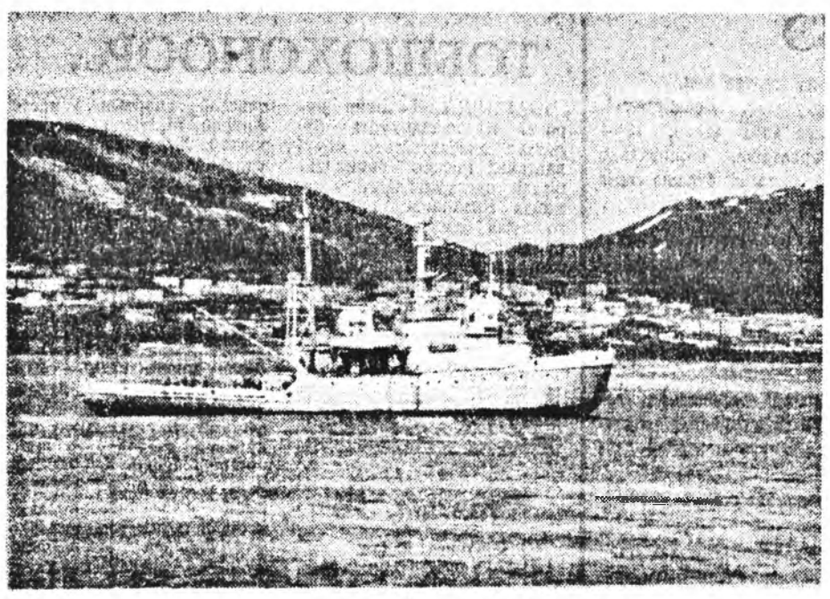

КАМЧАТКА. «Загаһа барилга»—94» гэһэн хэмжээ ябуулгын хоёрдохи шата эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдэбэ. Россиг гүрэнэй мэдэлэй дотоодыг далайнуудта хари гүрэнэй загаһашад олзоборилжо, ехэхэн хохидолдо оруулдаг болонхой. Загаһа олзоборилгые аша үрэтэй болгохо зорилготойгоор энэ хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэбэ. «Сахалин» гэжэ харуулай кораблиин экипаж Камчаткын хойто зүгтэ оршодог Литке хошуунда хуулы бусаар загаһа олзоборилжо байһан Панамын загаһашадые бариба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сахалин» корабли харанат.

ИТАР—ТАСС-ай фотохроника.

ИТАР-ТАСС
Түби дэлхэй мүнөөдэр

СЕУЛ.

Үнгэрэгшэ һарын эхээр Корейн Республикын Президентын альбан хэрэгээр Москва ерэхэдэнь, дамжуулан үгэһэн Корейн 1950—1953 онуудай дайн тухай урданай СССР-эй архивай нюуса документнүүдые Сеулай правительство хэблэжэ захалаа. Мүнөө 548 хуудаһан хэмжээтэй бүхы 216 документ оршуулагдаад байна гэжэ Урда Корейн Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ Чан Ги Хо мэдээсэбэ. Гэбэшье Россин талаһаа зүбшэл абаһанай һүүлээр тэдэ бүхы дээрээ хэблэгдэхэ юм. «Россин Федерацийн Президент Борис Ельцинэй өөрөө документнүүдые дамжуулан үгэһэн ушарынь эдэ хоёр оронуудай хоорондохи харилсаануудай түүхын гашуудалта үйлэ хэрэгүүдые сагааруулха гэжэ хүсэд шиидэһыень гэршэлшэ. Корейн Республикын правительство тэрэ оролдолгыень дээгүүр сэгнэнэ. Тиин Корейн дайнай эхинһаа [illegible] байна. Эдэмнай нютагай, Чингис хаанай болон тэрэнэй [illegible] абахабди гээд найданабди», —гэжэ Чан Ги Хо хэлэнэ.

УЛААН-БААТАР.

Үин урданай Монгол түрэнэй нинслэл хото Хара-Хорин хадаа шадамар бэрхэ уран зураашадаараа, алтаар зүйлнүүдые бүтээгшэдэрээ, модо ба яһа һинлэгшэдэрээ суурхадаг байһан. Эдэмнай нютагай, Чингис хаанай болон тэрэнэй [illegible] аяншалгануудһаа асарһан мастер-нууд байгаа. Дэлхэйн хэмжээнэй дээгүүр сэгнэлтэдэ хүртэһэн Занабазар болон тэрэнэй һурагшад, Монголой уран гартанай удаадахи үетэн өндэ ажаллаһан. Тэдэнэр лэ тус хотые, Эрдэнэ-Дзу дасанние бодхооһон байна.

Хоёр жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн «Хара-Хорин» гэжэ нэрэтэй университет [illegible] оронойнгоо үндэһэн соёлые хамгаалха зорилготой юм гээд ректор, искусствые шэнжэлэгшэ Галсангийн Ринченсамбу хэлэнэ. Эндэ бүхы юумэн үндэһэн арадай шэнжэ шанартай, оюутад урданай бэлигтэйшүүлэй бүтээлнүүдые шудалдаг.

Монголой эгээн залуу дээдэ һургуулида һурахаяа эрдэһэн 80 оюутад оронохой.

ИТАР—ТАСС.

Агуу Илалтын 50 жэлэй ойдо

БААТАРЛИГ АЖАЛАЙНЬ ГАБЬЯАНУУД МАРТАГДАХАГҮЙЛ

Фашис Германи манай орондо дайгаар добтолон орожо, амгалан тайбан ажаһуужа байһан хүнүүдэй ажабайдал һандаргаа һэн. Холын Хурамхаанай аймагай хүдөө нютагуудаар, мүн Дэрээнэй сомоной Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай колхознигууд ехэ әлдэбхитэйгээр. «Бүхы юумэн—илалтада!» «Бүхы хэрэг— фронтдо!» гэһэн Сталинай урянууудые халуунаар дэмжээ бэлэй. Заимха, гүүртэ, полевой станууудта суглаануд, митингнүүд үнгэргэгдэжэ, дайсанние һамна сохихын тула бүхы хүсэеэ элсүүлээ, Улаан Армидаа, фронтдоо туһалаа гэһэн шиндхэбэринүүдые, социалис уялганууды абажа вхилһэн байгаа.

Дайнай жэлнүүдтэ ами бэеэ хайрлангүй, үдэр һуниие илгангүй ажаллаһан, илалтые шэрээлсэһэн эхэнэрнүүдтэ хандажа, һанамжа, дурадхалнуудаа хэлэхыень гуйгаа һэм.

Насагма Риничновна РАБДАНОВА:

— Дайнай жэлнүүдтэ заимхада ахалагша һаалишанаар ажалажа байгааб. Бидэнэр тэдэ жэлнүүдтэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлмэрилөөбди. Хаа-яахан хэн нэгэндэмнай фронтһоо бэшэгүүдэй ерэхэдэ, бултадаа сугларжа уншадаг бэлэйбди. Бэшэгүүд үсөөн ерэгшэ һэн. Нэгэтэ нютагайнгаа хүбүүн Дарма Мухараевич Жигжитовэй бэшэһэн бэшэгые уншаһанаа мүнөөшье болотор мартадагүйб. Тэрэ иигэжэ бэшэһэн байгаа:

«Хүндэтэ түрэлхидни! Би Сталинград шадар дайлалдажа яваанаб. Олон юумэ харааб. Эгэл 200 үдэр, һуни соо үргэлжэлһэн Сталинградай байлдаанда фашистнуудые одоошье урматайгаар сохёобди, мүнөө нэгэшье алхам гэдэргээ болонгүй, урагшаал доотолнөбди. Сэрэгшэд даарана, аргатан һаа, нютагаархидни, Улаан Армини сэрэгшэдтэ хубсаһа хунар эльгээгыт. Намдал адли эхэ, эсэгын хүбүүд дайлалдажа ябана ха юм. Сталинград сүлөөлгэндэ габьяатай байһандамни, намда Улаан Тугай орден барюулаа! Ехээр баярлааб! Бү яарагты, бидэнэр диилэхэдби, манай үйлэ хэрэг — үнэн!» Дармынгаа бэшэгые һү тушаахаяа ерэһэн һаалишан бүхэндэ уншажа үгэбэб. Нютагаархиднай булта дэмжэбэд. Тиигэжэ 210 ойлһо, 370 бээлэй, малгайнуудые, хониной арһаар оёһон 35 дэгэл фронтдо эльгээһэн юм. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай колхознигууд Шалсама Батуева, Цыцыгма Гармаева, Пагмад Цыцыкова, Лубсама Раднаева, Цэбэгэй Ширеторова, Дүүдээн Бодиева, Намсалма Гулгенова гэгшэд эгээл түрүүлэн, 5—5 килограмм шара тоһо фронтдо дамжуулбад.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой МТФ-нүүдые даагшанар Дулжад Хобракова, Аюша Эрхитуев, Самажаб Харганова, Дарима Раднаева, Санжи Степанова, Дэнсэма Дашиева гэгшэд 10000—15000 түхэриг гүрэнэй урьһаламжа бэшүүлжэ, «Хурамхаанай колхозник» гэһэн тусгаар танк бүтээлгээ. Тэрэнэйнь һүүлээр уданшьегүй, 1944 ондо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правленин партийна организацин нэрэ дээрэ правительственна телеграмма ерээ:

«Примите мой привет и благодарность Красной Армии за Вашу заботу о противотанковых силах Красной Армии.

Иосиф Сталин».

Тэрэ телеграмма мүнөө Алла тосхоной музейдэ хадагалаатай байдаг.

Иосиф Сталинай амаршалга ажалша коллектив бүхэндэ хүрэхэдөө, шэрүүн хүсэтэй долгёор эбхэрээ һэн.

Ойдоб Риничновна АЧИТУЕВА:

— Дайнай үедэ яһалашье эбтэй ажалладаг һэмди. Морёор бүхэли үдэртөө газар хахалаад, үхэрөөр борнойлоод, үдэшэндөө полевой стандаа ёохор хатардаг, бэһэлиг нюулсажа наададаг, эсэхэ сусахые мэдэдэггүй һэмди. Мэшээгээр оёгдоһон хубсаһа үмдөөд, забарууха эдеэд ябалаг бэлэйбди.

Манай тарианай полинууд нютагһаамнай холо, 100 модоной зайда, Хүнтэйдэ байһан бшуу. Тиимэнээ 2—3 жэл боложо гэртээ бусадаг һэмди. Намар тариа хуряалганда, үбэлдөө молотилкада, гараар триер эрьюулхэш, үбсүү хүрэмэ саһанда Түркэ, Соболиха, Шанталата модо бэлэдхэхэш, хабартаа тарилга хэхэш, зундаа паар хахалхаш, тракторнуудта түлеэ бэлэдхэхэш. Һаял 15—16 наһатай залуу басагад Зинаида Ухинова, Розалия Аюшиева, Балма Батуева, Цыренжид Чимитова, Бэржэн Майорова, Хандажаб Хорганова. ВЛКСМ «Харганова, Гажадма Бурлаева ба бусад Хүнтэйн шорой һайса амталһан, юу хээ үзэһэн басагад байха. Хэдэн жэлээрээ сагаан эдеэнэй амта үзөөгүй дээрэһээ, хоолой һүжуурнуудаа хабдашаһан ушарнууд олон һэн. Миини мэдэхээр, механизаторнууд Бубди Чимитова, Шалсама Батуева, Цырема Болсобоева, Цырема Музиева, комбайнернууд Хандажаб Иванова, Дулма Чойбонова шэн габьяата ажалаараа суурхаһан хүнүүд юм.

Хадаад, сохёод урматай Хандажабай комбайн лэ, гэһэн дуун байһан юм.

Шалсама Бадмаевна УХИНОВА:

— Дайнай үедэ ами бэеэ хайрлангүй хүдэлһэн эхэнүүдэй сагһаа урид мордоһонинь шаналтай. Мүнөө бидэ үсөөхэн эхэнэрнүүд үлөөбди. Аша гушаяа харалсажа, налайжа һууха бэлоходомнай, хэды хүндэ саг ерэбэ гээшэб? Бидэнэр, дайнай үедэ хүдэлмэрилһэн эхэнэрнүүд, ородоо 40000—50000 түхэриг пенси абанабди. Манай эндэ юумэн үнэтэй, арай шамайл гэжэ ажаһуунабди. Нэгэ зариманай пенсинь хилэммэндээшье хүрэнэгүй. Хүбүүд, басагад, хүрьгэд, бэрээдүүд ажалгүйнүүд, айлнууд болоод, байра байдалгүй зобоно, тулина. Хари гүрэнүүдһээ ерэһэн туһаламжа хүдөө хүрэнэгүй. Эрхүү, Шэтэһээ ерээшэдһээ дуулахада, хүдөөгэй пенсионернүүдтэ туһаламжа, тэдхэмжэ хүргэгдэнэ гэжэ дууладагби. Манай республикын Верховно Совет 4 жэл соо 70 хуули абаа гээд газетэ, радио бэшэнэ, хэлэнэ. Теэд тэдэнэйнь хэрэг дээрэнь бэелүүлэгдэнэн юумэн байхагүй. Верховнэ Советэй хуушан депутадууд мүнөө хуралда һунгагдаха гэжэ тэгүүлээ. Тэдэнэр бидэнэрэй найдалые хангаагүй. Манай Дэрээнэй округһоо Верховно Советэй депутат Ю. И. Алексеев миин хоһоор уһа сохёод, юушье бүтээнгүй, гансал депутатска мүнгэ абаад ябаа!

Һаяхан манай Уланхаанда суглаа үнгэргэхээ аймагай түбөө 10 гаран хүнгэн машинаар ноёд ерээ. Ноёд бүхэн өөрын машинатай! Тус суглаанда хабаадаһан нютагай фермер Даши Ухинов сухалдажа: «Ямар олон ноёд гээшэб, энэ холо 100 модондо ялхи муу харгыгаар хэды ехэ бензин гаргашална гээшэбта?» — гээ. Ноёд үнэхөөрөө хүдөө нютагта, аймагта, республикада олошороо. Урдань аймаг соо налогово нэгэ агент морёор ябажа, заахан Хурамхаанай аймагые хангадаг байгаа бшуу.

ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН ЗАМ ХҮНГЭН БАЙГААГҮЙ

Дайнай жэлнүүдтэ Ленинэй, Сталинай (мүнөө Уланхаанай, Дэрээнэй совхозууд) нэрэмжэтэ колхозуудай байра байдалай һандаранинь ойлгосотой. Дайнай дүүрэхэдэ, фронтһоо ерэһэн хүбүүд хубсаһала һэлэнгүй, хүгжэлтын шатануудые гаталжа эхилээ һэн. Галсан Тангаровичь Хорганов Этхитын, Жамба Эрдыниевич Намдаков Аллын, Гарма Цыдыповичь Раднаев Самахайн, Бальжин Эрхитуевичь Аюшиев Хүшэгээрэй, Доржо Онгориевичь Эрдыниев Хүнтэйн, Муханай Алексеевичь Намаагай, Само Аримпилович Цыдыпов Уланхаанай бригадануудые даажа абабад.

Гвардиин ахалагша лейтенант, политрук Сталинград, Харьков хотонуудые сүлөөлэлсэһэн, Курска ехэ танкнуудай байлдаанда хабаадаһан, Улаан Одоной орденто, 3 дахин шархатаһан, дайнай инвалид Хорганов Галсан Тангаровичь тухай хэлэхэм. Мүнөө Галсан Тангаровичые нютагаархидынь ёһотойл эзэн, бригадир, олоннитын хүдэлмэридэ, арад зоной аша туһада һуни үдэөгүй оролдоһон хүн гэжэ тоолодог. Энэ зүб! Нүхэр Хоргановай бариһан бригадын бааза — амбарнууд, мориной зэр зэмсэгтэй сарай, гараж мүнөөшье байнаар. Амбаар соонь арһан аргамжа, мориной тоногууд, шэл, хадааһан, үхэрэй арһан, буулга, дугаанууд, сарай соонь —150 гар хажуур, хуһаар бүтээгдэнэн аса, тармуурнууд, мориной, үхэрэй шарганууд, тэргэнүүд егдэлэн үлгөөтэй байгша бэлэй.

Тус бригадада нэгэн доро 6 морин косилка, 6 морин тармуур, 10 бухал татаха буулганууд ябталан табиатай байха. Бригадын морин косилкын машинист Балдан Базаров үдэртөө 4 гектар сабшадаг һэн. Мүнөө олонхи механизаторнууд Т-25 гү, али Т-40 түхэлэй трактөрраар иимэ хэмжээнэй үбһэ сабшанагүй.

Дайнай һүүлшын жэлнүүдтэ гансахан Эткитын бригада 13000 центнер үбһэ хуряадаг байгаа. Тиихэдэ нёдондо бүхы Уланхаанай тариашадай ажахынууд иимэ үбһэ хуряагаагүй.

Мүнөө Галсан Тангаровичай дүй дуршэл хадуужа абамаар. Энэ хүниие шэн габьяата ажалаараа суурхаһан хүнүүдэй нэгэниинь гэжэ дурдан ябаха ёһотойбди.

Гарма Цыдыпович Раднаев 25 жэл соо таһалгарнагүй Һамаахайда бригадираар ажаллаһан намтартай. Олон үгэгүй, хүн бүхэнтэй үгээ ойлголсодог, үхэр малда хяһам нарин нягта хүн байһан. Һамаахайда сабшалан һайжаруулһан юм.

1947 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой трактористэй бригадын бригадир Хубраг Дылгырович Хорганов тарианай үндэр ургаса хуряажа, Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Хубраг Дылгырович таряан ажахые эрхилхэ түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлһэн, ямаршье ажалда бэрхэ, хурса хүн байһан юм.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз таряан ажалдаа агротехническэ эршэмтэй шэнэ технологние хэрэглэжэ, үндэр ургаса хуряадаг болоо. Колхозой түрүүлэгшэ Дондоб Читигарович Цыдендоржиев Социалис Ажалай Герой болоһон, мүн полевод Найданов Очир Цыденович Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Дээрэ нэрлэгдэһэн түрүүшүүл — булта коммунистнууд болоно. Коммунистнууд нэн түрүүн малаа эльбэг тэжээлээр хангахаяа оролдодог, колхознигуудай ажабайдалые һайжаруулхын тулада онсо анхарал хандуулдаг һэн.

Дайнай үедэ, дайнай һүүлээршье түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн түрүүшүүлые Агуухэ Илалтын 50 жэлэй ойгоор дурдаха, нэрлэхэ ёһотойбди. Мүнөө хүдөө нютагуудта иимэрхүү жэшээнүүд олон. Тиибэшье эдэ нүхэдүүд тухай музейнүүд хөөрэнэгүй. Хурамхаанай аймагай 50 жэлэй ойн һаһандэртэ энэ хэрэг үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, дайнай һүүлэй Социалис Ажалай Геройнуудта нютаг бүхэндэнь хүшөөнүүдые бодхоохо, ажаһууһан үйлсэдэнь тэдэнэрэй нэрэнүүдые үгэхэ. Гэрэйнь ханада мрамор дээрэ нэрыень бэшэхэ гэхэ мэтэ хэрэгүүдые заатагүй бүтээхэ уялга бии. Тиигэжэ мүнөө сагай зондо хүнгэн бэшэ дэбжэлтын замаар шэглүүлжэ үгэһэн түрүүшүүлые нютагай хүн бүхэн мэдэхэ, хүндэлхэ, дурдан һанажа ябаха ёһотой. Энэ манай нангин уялга.

В. БАТОРОВ.

НЭРЭ СОЛЫЕНЬ МҮНХЭЛБЭ

Түнхэнэй аймагһаа дайнда хабаадалсажа, Беларуссиин, Прибалтикын, Украиный болон бусад республикануудай олон хото городуудые фашистнуудһаа сүлөөлэлсэжэ ябаха үедөө шархатажа, инвалид болоһон нютагай хүбүүд бусажа ерэһэн гээшэ. Мүнөө 23 инвалидууд тоологдоно

Аймагай инвалидуудай секциие даагша, инвалид П. С. Дечиной хүтэлэрэй доро томо гэгшын альбом хэгдэһэн байна. Тус альбом һаяхан дүүргэгдэжэ, аймагай хэдэн тосхоной музейдэ табигдахаар хараалагдана. Альбомдо оруулагдаһан дайнай хэдэн баатарай нэрэнүүдые эндэ дурдаха дуран хүрэнэ.

Н. Х. АГУНОВ: Волоколамска, Можайска зүг барин Калуга хотын тулалдаанда пулеметчиогоор фашистнуудые олоор хюдалсаа. 1943 оной мартын 7-ной ехэ байлдаанда хүндөөр шархатажа аргалуулаад, 1944 оной январь һарада Пуга нютагаа бусажа ерээ һэн Сержант Агунов «Шэн зоригой түлөө» медальяар шагнагдаһан юм.

Д. М. АЮШЕЕВ: Калининска зүг барин Баруун-Хойто ба нэгэдэхи Прибалтикын фронтдо ябалсажа, хүндөөр шархатаа, «Алдар Солын» III шатын орденоор шагнагдаа юм.

Д. Ж. АНГАСКИЕВ: Хоёрдохи Белоруссиин фронтдо ороолсоод, Польшодо, мүн Кенигсберг хотые сүлөөлсэһэн, Балтиин далайн Рюген гэжэ олтироог дээрэ дайгаа дүүргэ. «Шэн зоригой түлөө» медальда хүртөө һэн.

С. В. БОБЛАЕВ: Снайпер-тагнуулшан. Ленинградай, хоёрдохи Прибалтикын фронтнуудта алба хэһэн. 1944 оной августын 15-да хүндөөр шархатажа, госпитальдо аргалуулһанайнгаа һүүлээр түрэл нютагаа бусажа ерээ юм. Хэдэн дайшалхы медальнуудта хүртэхэй.

Д. Н. БОДЕЕВ: Тагнуулшанаар Калининска фронтдо ябалсажа, мүн Ленинград хотые хүреэлэлгэһээ сүлөөлхэ дайнда хабаадалсаа. Прибалтикаар, Польшоор, Зүүн Пруссиин газар дайдаар дайлалдаа, «Алдар Солын» III шатын орденоор, «Шэн зоригой түлөө» хоёр медаляар шагнагдаһан байна.

А. С. БАЗАРОВ: Курска дүхэригэй байлдаанда хабаадалсаһан, 1941 оной июлиин 18-да хүндөөр шархатажа аргалуулаад, нютагаа бусажа ерээ һэн. Хэдэн дайшалхы медальнуудта хүртөө һэн.

Н. С. КОРНЕЕВ: Орловско-Курска зүг барилсан Белоруссиин, Польшын хото городуудые сүлөөлэлсэһэн байгаа. Германида дайгаа дүүргэжэ ерээ бэлэй. Дайн байлдаанда ябаха зуураа хэдэн медальнуудаар шагнагдаһан, Верховно Ахамад командалагшын нэрэнээ арба гаран баяр баясхаланда хүртэһэн байха юм.

Б. БИРБАЕВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ —

БЭЛЭДХЭЛ ҺАЙНТАЙ БАЙБА

Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар нүхэд ёһоной улас-хоорондын мүрысөөн «Труд» бүлгэмэй Спортын ордон соо болобо. Америкын Холбоото Штадуудай Колорадо-Спрингс хотын спортын клубай барилдаашад манайда айлшаар ерэһэн юм.

— Америкын бүлэг барилдаашад республикын суглуулагдамал командатай нүхэд ёһоной мүрысөө үнгэргэхээ ерэбэ. Хамтадаа 10 гаран түлөөлэгшэд болоно, айлшад хоёр удаа барилдаха хүсэлтэй, — гэжэ дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ветерануудай дундаһаа дэлхэйн чемпион, республикын спортсменүүдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулиин директор В. В. Баймеев хөөрэнэ.

Колорадо-Спрингс хотын командын гэшүүдтэй хоёр тренер ерэлсэһэн байна. Эдэнэрэй намтартай танилсахада иимэ: 48 наһатай Джин Девис хадаа дүрэ буляалдалгын барилдаагаар США-гай хэдэн удаа чемпион. 1976 ондо үнгэргэгдэһэн Олимпиин нааданнуудта хүрэл медальда хүртэнхэй. 14 наһатай Райан хубүүниинь командын фотограф юм. Хоёрдохи тренерынь 38 наһатай Стивен Баррет Москвадахи «Атлеты в действии» гэжэ спортын клубай түлөөлэгшэ юм. 1982 ондо США-гай чемпион, Европо болон Америкын олон мүрысөөндэ хабаадаһан байха юм Командын гэшүүдтэй сугларагшадые танилсуулһанай һүүлээр нүхэд ёһоной мүрысөөн эхилжэ, суглараг шадай анхарал татаһа.

Газаа 34 градус халуун һэн тула ордон соо нэрюунпэгшье һаа, барилдаһан бүхэшүүлэ хүндэхэн байба.

— 52 килограммай шэгнүүртэ 24 наһатай Джон Рамсей. Айлшан хубүүн Англида үнгэргэгдэһэн «Турде Монт» гэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлһэн юм. Висконсин штадай хүшэр хүндэ журамтай үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлэгшээр хүдэлэнэ, — гэжэ диктор соносхоно.

Айлшан хубүүнтэй барилдахаяа Буряад Республикын суглуулагдамал командын гэшүүн, спортын мастер Баяр Цыденов нүгөөдэ буландань бии болоно.

Барилдааншье эршэдэжэ, манай бүхэ ээлжээтэ добтолгодо, ороходоо, нүхэрөө хоёр удаа хибэс дээгүүр мухарюулжа, дүрбэн очко абаадхиба. Удаадахи добтолгодо ороһон айлшан хубүүн миин һуужа үгэхөөр бэшэ, мэхэ гаргажа, Баярай хүлдэнь ороходоо, хоёр очко абажа командынгаа гэшүүдые баясуулха юм. Хэдэхэн минутын үнгэрхэдэ, эдэнэрэй уулзалгын дүн 6:2 болонхой байба. Эндэ манай бүхэ илажа ябана. Шүүгдэхэ дурагүй манай айлшан хубүүн ээлжээтэ добтолгодо орожо, нэгэл очко абаашье һаа, сагай дүүрэхэдэнь, 3:6 тоотойгоор динлдэхэ баатай болоно.

Барилдаанай дүүрэмсээр айлшан хубүүндэ томо гэгшын мүнгэн гааһанай барюулагдахада, Рамсай тэрэнэ тамхи татаһан мэтээр амандаа зуужа, сугларагшадые баясуулна.

Зургаан шэгнүүртэ барилдагшад соohоо манай республикын бүхэшүүл, спортын мастер Чилосония, галов гэгшэд бүүдтээ очкошгүй, 10:0 тоотогарана. Хвыча Сухумн хотодо Тэрэ Улаан-Үдэ гарнизондо ал най хотодо аж һэн байна. Эдэ лограммай ш рилдаа. Эндэ тэ барилдаһан намтартай та ран хүрэнэ. З барилдаһан Р наһатай, Илл университедтэ жэлэй турша нэ Нүгөөдэ Энди Сапп Орегон штада дэй 2-дохи н юм. Ерээдүйн жэлэй турша гаар һонирхо дин команда верситедүүдэй гэдэһэн мүр дохи һуури

Бүсад шэг най республи нүүд очҳого ба. Бэлэдхэл най республи ша хүбүүд. рысөөнүүдтэ спортын мас рий Шагжита Базаров, Мун галов гэгшэ барилдаа ха до сугларагш ба.

Республикы дамал комар 19-тэй болоо Болонев Джо ха аргагүй Джон Джо университедт халаа. дүрэ барилдаагаар да үнгэргэгд дэ хоёр удаа һан юм. Джо далаар, поли ходог, ерээдү һайнаар түхэ тэй юм ха

Ордон соо нүхэд ёһоной тоотойгоор республикын манда илажа шаар ерэһэн минута амар публикын хоёрдохи ко даа. Эндэ Джон Рамсе Тимми Ма Спеззано. Д Шэд илажа тоотойгоор нэгэ һонирхо лоо. 68 кил даһан мана түлөөлэгшэ ханов айлш бэлээр шэ шанга добт залгана 15:7 жэ ябаба. рэхэ тээшэ шингтон ш най тренер ми Макл ороходоо, ла мүрэ хёо. Алекс жэ ябаһа нюргаяа тай болоб

Энээгээр мүрысөөн ороной т халуун хан, гар раа һэн.

Б. Ш ЗУРАГУ шан Клай нүүд зүбш

Д. Ал

ТОБШОХОНООР...

БАРИЛДААН. Һайн дуранай III нааданнуудта бэлэдхэл әдэбхитэйгээр ябуулагдана. Россин барилдаашадай суглуулагдамал команда Кисловодскдо һорилго хэжэ эхилээ. Командын бүридэлдэ манай бэрхэ барилдаашад, спортын мастер-нууд Максим Молонов, Юрий Партихеев, уласхоорондын классай спортын мастер Андрей Матюнов оруулагданхай. Хүдэр хубүүдтээ амжалта хүсэе.

МУАЙ-ТАЙ (Таиландын бокс). Таиландын бокс һүүлэй үедэ бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Һаяхан үнгэрһэн СНГ-гэй чемпионат дээрэ манай республикын түлөөлэгшэд ялас гэмэ илалта туйлаба. Баяр Дымбрылов Баатар Цыбикмитов хоёр СНГ-гэй чемпионууд болоо. 57 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ нютагаймнай хубүүд Александр Банзаракцаев —хоёрдохи, Валерий Санжижапов гурбадахи һуури эзэлээ.

СНГ-гэй чемпион Баяр Дымбрылов Бразилида үнгэрхэ Панамерикын чемпионадта хабаадахаяа ошобо.

Сэнхир экран

Вторник, 26

«Останкино» канал.

7.30—Үглөө. 10.00— Дэлгүүрэй шэнжэлэл. 10.15 — «Рыбкина любовь».—фильм. 10.35—«Домисолька». 10.55 —«Дикая роза» — фильм. 11.25—ЕЭС ба Россин дэлгүүр. 11.45—Хэрэг. 12.00— Шэнэ һонин. 17.00— Шэнэ һонин. 17.25—Һайн дуранай нааданнуудта. 17.50—Мультфильмнүүд. 18.20— Һайн дуранай нааданнуудта. 19.00 —Шэнэ һонин. 19.25—Шухала удхатай публицистикэ 20.00—«Час пик». 20.25 — «Дикая роза»—фильм. 20.55 —«Хит-парад «Останкино». 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00 — Шэнэ һонин. 22.30—Эгээн түрүүлэн. 22.45—«Ночь Святого Лаврентия»—фильм. 00.45 —«Пресс-экспресс». 01.00— Шэнэ һонин. 01.20 — Һайн дуранай нааданнууд.

«Россн» канал.

9.00—Мэдээнүүд. 9.20 — Тодорхойгоор. 9.30— «Автомиг». 9.35 — «Требуются, требуются...». 9.45—Формула-730. 10.15—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг 10.45—Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 11.10—«Детство Бемби»—фильм. 12.30— Һайн дуранай нааданнууд. Уһанай эрьедэхи волейбол. Эхэнэрнүүд. 14.35 — Таряашадай асуудал.

Эмхидхэн байгуулагшад—Буряад Республикын Верховно Совет, Буряад Республикын Министрнүүдэй Совет
Бүгэдэ буряадай үндэһэн соёлой эблэл болон редакцийн ажалша коллектив.

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.М. Ж. (харюусалгата секретарь). НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), ТОКТОХОЕВА В. Э.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилийн үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци

Редакцийн телефонууд: редакторай—2.50.96, приемный — 2.54.54, редакторай орлогшонорой — 2.68.08, 2.62.62, харюусалгата секретарийн—2.50.52, секретариадай—2.66.76, таһагууд: шитын-политическэ—2.55.97 (даагшань), 2.61.35, 2.56.23, социально-экономическа—2.64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-67-81, 2-61-35, соёлой эрдэмэй болон һургуулинуудай 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, олоннитын хүдэлмэрийн ба мэдээсэлэй —2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын —2-60-91; корректорнүүдэй— 2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2-35-95. Манай корреспондентнүүд: Агинскда — 3-42-19, Закаменскда—30-61.

Буряад Республикын Министрнүүдэй Советэй хэблэлэй телефонууд: директор — 2.49.94, бухгалтери — 2.23.67, вахта—2.56.62.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэ. Индекс 50901. Хэбэг 4526. Стереотипта тушаагдаһан саг 20.00.

Буряад Республикын республикан типографидта газетэ хэблэгдэв. Директорэйнь телефон: 2.40.45.

Мүн 69-дэхи номертойгоор бүрэлдэ абтанхай. Заказ № 14